

Møteinnkalling - Kontrollutvalget i Steinkjer kommune

Arkivsak: 23/511
Møtedato/tid: 24.11.2023 kl. 09:00
Møtested: Fylkets hus, Steinkjer

Møtet avvikles for åpne dører, i tråd med kommuneloven § 11-5.

Eventuelle forfall, eller spørsmål om habilitet, meldes til Konsek Trøndelag IKS
v/ Liv Tronstad på telefon 900 38 551, eller e-post: liv.tronstad@konsek.no

Varamedlemmer møter etter nærmere innkalling.

Steinkjer, 17.11.2023

Morten Resve (sign.)
Leder av kontrollutvalget

Liv Tronstad
seniorrådgiver
Konsek Trøndelag

Kopi: Varamedlemmer, ordfører, kommunedirektør og Revisjon Midt-Norge SA

Sakliste

Saksnr.	Sakstittel
43/23	Konsek Trøndelag IKS - Orientering fra sekretær
44/23	Kontrollutvalgets rolle og oppgaver - orientering
45/23	Revisjons Midt-Norge SA - Orientering fra revisor
46/23	Revisjonsstrategi - Orientering fra revisor
47/23	Forenklet etterlevelseskontroll for 2023. Risiko- og vesentlighetsvurdering - Orientering fra revisor
48/23	Forvaltningsrevisjon Steinkjer Næringssselskap AS - Rapport
49/23	Innspill til årsplan 2024
50/23	Referatsaker 24.11.2023
51/23	Godkjenning av møteprotokoll 24.11.2023

Konsek Trøndelag IKS - Orientering fra sekretær

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Steinkjer kommune

Møtedato

24.11.2023

Saknr

43/23

Saksbehandler Liv Tronstad

Arkivkode FE-033

Arkivsaknr 23/339 - 3

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget tar informasjonen til orientering.

Saksopplysninger

Kommunen er en av 47 kommuner/fylkeskommuner som er deltagere/eiere i Konsek Trøndelag IKS (Konsek) og som har valgt Konsek som sitt lovpålagte sekretariat for kontrollutvalget.

Vurdering

For at kontrollutvalget skal være godt kjent med sitt sekretariat, vil sekretær gi en nærmere presentere av selskapet i møtet. Sekretær vil også si noe om hva dere kan forvente og ikke forvente av oss i Konsek.

Det er lagt opp til at kontrollutvalget kan ta saken til orientering.

Kontrollutvalgets rolle og oppgaver - orientering

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Steinkjer kommune

Møtedato

24.11.2023

Saknr

44/23

Saksbehandler Liv Tronstad

Arkivkode FE-033

Arkivsaknr 23/339 - 4

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget tar saken til orientering

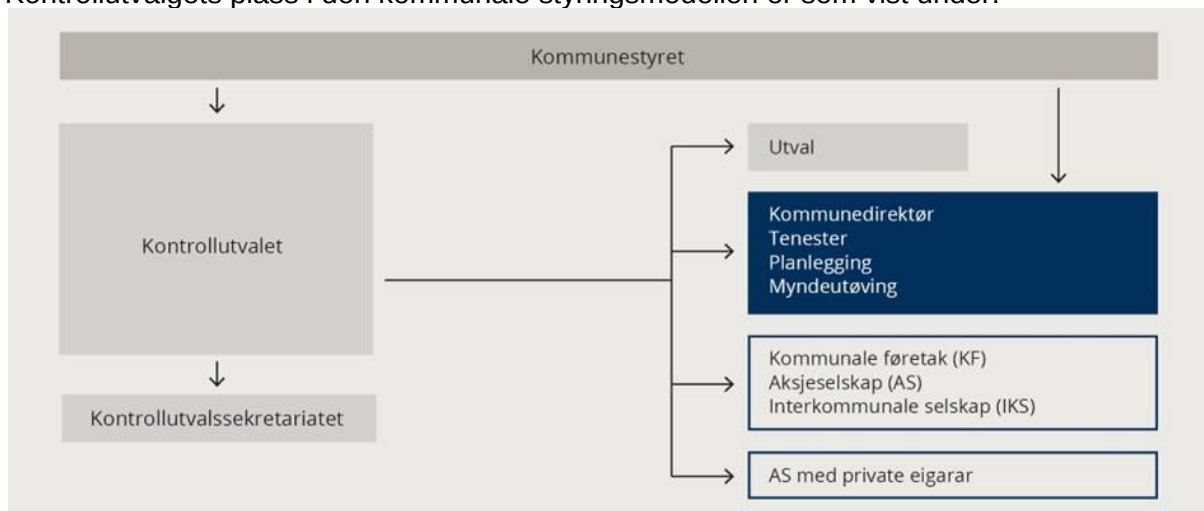
Saksopplysninger

Kommunelovens (koml.) § 22-1 fastslår at kommunestyret har (det øverste) ansvaret for å kontrollere kommunens virksomhet.

Iht. koml. § 23-1 skal kommunestyret velge et kontrollutvalg som skal utøve kontrollen på sine vegne (se kommunestyrets møte 18/10-2023 sak 58/23).

Kontrollutvalgets rolle og oppgaver

Kontrollutvalgets plass i den kommunale styringsmodellen er som vist under:

Kilde: Kontrollutvalgsboka (3. utgave)

<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/kontrollutvalgsboka/id2893214/>

Kontrollutvalget er direkte underlagt kommunestyret og rapporterer direkte til kommunestyret om resultatet av sitt arbeid.

- Kontrollutvalget vurderer fortløpende hvilken informasjon og saker som er aktuelle å oversende til kommunestyret. Kontrollutvalget har praksis om at forhold som avdekkes, løses på lavest mulig nivå, og bare unntaksvis resulterer i egne rapporter til kommunestyret.
- Kontrollutvalget rapporterer til kommunestyret når det er viktig at dette blir holdt orientert og gitt mulighet til å drøfte eventuelle tiltak.
- Kontrollutvalgets årsmelding er en oppsummering av arbeid i løpet av året, og er viktig informasjon om det arbeidet kontrollutvalget utøver på kommunestyrets vegne

Kontrollutvalget er ikke et klageorgan, behandler normalt ikke enkeltsaker og har primært systemvurderinger som sitt mandat og arbeidsfelt.

Kontrollutvalget kan ikke og skal ikke overprøve lovlige fattede politiske eller administrative vedtak/beslutninger.

Kontrollutvalget skal iht. kommuneloven (§ 23-3) påse at:

1. kommunens regnskaper blir revidert på en betryggende måte
2. det føres kontroll med at den økonomiske forvaltningen foregår i samsvar med gjeldende bestemmelser og vedtak
3. det utføres forvaltningsrevisjon av kommunens eller fylkeskommunens virksomhet, og av selskaper kommunen eller fylkeskommunen har eierinteresser i
4. det føres kontroll med forvaltningen av kommunens eller fylkeskommunens eierinteresser i selskaper mv. (eierskapskontroll)
5. vedtak som kommunestyret eller fylkestinget treffer ved behandlingen av revisjonsrapporter, blir fulgt opp.

Kontrollutvalget skal bidra til læring og forbedring.

Kommunens regnskaper

Kommunens revisor er Revisjon Midt-Norge SA, og oppdragsansvarlig regnskapsrevisor er p.t. Heidi Anita Galguften Revisor legger årlig frem:

- Uavhengighetserklæring
- Revisjonsstrategi
- Risiko- og vesentlighetsvurdering for etterlevelseskontroll

Videre avgir revisor beretning etter revisjon av:

- Steinkjerkommuneskoger Ogndalsbruket KF
- Steinkjerbygg KF
- Steinkjer kommunekasse og det konsoliderte regnskapet

Revisor avgir også beretning etter etterlevelsekontroll for:

- Steinkjerkommuneskoger Ogndalsbruket KF
- Steinkjerbygg KF
- Steinkjer kommune

Revisor skal også skrive nummerte brev til kontrollutvalget når det er forhold som skal påpekes jf. koml. § 24-7. Kontrollutvalget plikter å påse at disse blir fulgt opp.

Revisor har møterett i kontrollutvalget, og kan kreve å få protokollert sitt synspunkt så fremt dette gjelder revisors oppdrag.

På bakgrunn av kommunens årsregnskap, årsmelding og revisors beretning (ev. også nummererte brev) skal kontrollutvalget gi en uttalelse til kommunestyret, med kopi til formannskapet.

Forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll

Kommunens revisor er også her Revisjon Midt-Norge SA, men oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor velges for hvert enkelt forvaltningsrevisjonsprosjekt eller eierskapskontroll.

Forvaltningsrevisjon innebærer å gjennomføre systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, regeletterlevelse, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets vedtak.

Eierskapskontroll innebærer å kontrollere om den som utøver eierinteresser, gjør dette i samsvar med lover og forskrifter, kommunestyrets vedtak og anerkjente prinsipper for eierstyring.

Kontrollutvalget skal minst én gang i valgperioden, og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret er konstituert, utarbeide en plan som viser på hvilke områder det skal gjennomføres forvaltningsrevisjoner og en plan for hvilke eierskapskontroller som skal gjennomføre. Planene skal baseres på risiko- og vesentlighetsvurdering av kommunens virksomhet og virksomheten i kommunens selskaper og kommunens eierskap. Hensikten med risiko- og vesentlighetsvurderingen er å finne ut hvor det er størst behov for forvaltningsrevisjon/eierskapskontroll.

Planene skal vedtas av kommunestyret selv. Kommunestyret kan delegere til kontrollutvalget å gjøre endringer i planene.

Innsynsrett og taushetsplikt

For å løse sine oppgaver kan kontrollutvalget kreve at kommunen legger fram enhver opplysning, redegjørelse eller dokument som utvalget finner nødvendig for å utføre sine oppgaver.

I praksis er det sekretariatet som utøver innsynsretten på vegne av kontrollutvalget som ledd i sin saksforberedelse.

Kontrollutvalget kan også gjennomføre undersøkelser, høringer el. så fremt det defineres som kontrollarbeid og kontrollutvalget mener det er hensiktsmessig.

Taushetsplikt er ikke til hinder for å gjennomføre kontrollutvalgets kontrolltiltak.

Forholdet til kommunestyret, ordfører og kommunedirektør

Kontrollutvalget er pliktig til å ta de oppdrag kommunestyret gir.

Kontrollutvalget utarbeider årlig forslag til budsjett for kontroll og revisjon. Dette skal følge innstillingen til årsbudsjett til kommunestyret, og kommunedirektøren har ikke rett til å uttale seg om dette (kontrollen er i hovedsak rettet mot kommunedirektøren).

Kontrollutvalgets leder har møte- og talerett i kommunestyret når utvalgets saker skal behandles. Utvalgets leder kan la ett av de andre medlemmene i utvalget utøve denne retten på sine vegne. Det er fint om kontrollutvalget benytter seg av denne retten slik at kommunestyret blir engasjert i kontrollarbeid. (Kontrollutvalgets taletid i kommunestyret skal ikke gå på bekostning av representantens eller partiets taletid når det er saker oversendt fra kontrollutvalget)

Ordfører har møte og talerett i kontrollutvalget.

Kommunedirektøren møter etter innkalling. (Så fremt det ikke er påkrevd at det er kommunedirektøren selv som skal møte, kan kommunedirektøren ta med, eller be en med spesiell kompetanse på området møte)

Kontrollutvalgets saker

Kontrollutvalget vedtar årlig en årsplan med møteplan for sitt arbeid.

Sakene til kontrollutvalget kan deles inn i tre:

- Lovpålagte saker
- Planlagte saker
- Uplanlagte saker

Kontrollutvalget kan ta opp ethvert forhold i kommunen som kan defineres som kontroll.

Kontrollutvalget får sine saker fra kommunestyret, revisor, tas opp på eget initiativ eller etter henvendelser fra publikum. Saker kommer også som resultat av medieoppslag, forhold som skjer i samfunnet, lovendringer og lignende.

Kontrollutvalget kan også gjennomføre besøk ved kommunal avdeling eller i et foretak/selskap der kommunen er eier/medeier for å gjøre seg bedre kjent med kommunen/foretaket/selskapet.

Møte i kontrollutvalget

Kontrollutvalget fatter sine vedtak i møte.

Kontrollutvalgets møter er åpne. Møtet skal lukkes når det er saker som er unntatt offentlighet, jf. koml. § 11-5.

I spesielle tilfeller kan leder bestemme at møtet skal gjennomføres som fjernmøte, jf. eget reglement.

Kontrollutvalgets medlemmer har møteplikt og i dette ligger det også noen rettigheter og plikter:

- Krav på fri fra jobb
- Rett til godtgjørelse og tappt arbeidsfortjeneste
- Gyldig forfall - skal meldes så raskt som mulig slik at vara kan innkalles
- Habilitet – inhabilitet skal meldes så raskt som mulig slik at vara kan kalles inn

Møtet er ikke ferdig før protokollen er gjennomgått.

Sekretariatet

Sekretariatet er kontrollutvalgets operative ledd og er bindeleddet mellom:

- kontrollutvalget - revisjonen
- kontrollutvalget - administrasjonen

Sekretariatet har bl.a. ansvaret for:

- Praktiske oppgaver ifm. møteavvikling
- Saksforberedelse og saksutredning
- Følge opp kontrollutvalgets vedtak
- Følge opp kommunestyrets vedtak når det gjelder rapporter fra kontrollutvalget
- Økonomi- og budsjettarbeid for kontrollutvalget
- Arkiv
- Følge opp at kommunen har en forsvarlig revisjonsordning
- Bistå kontrollutvalget i bestillerrollen overfor revisjonen

Rammer for kontrollutvalgets arbeid finnes her:

- Kommuneloven, forvaltningsloven og offentleglova
- Kommuneloven 7 del, kapitel 22-26:
- Forskrift om kontrollutvalg og revisjon
- Veileder til forskrift om kontrollutvalg og revisjon
- Tolkninger gitt av Kommunal- og Distriktsdepartementet
- Kontrollutvalgsboka, utgitt av Kommunal- og Distriktsdepartementet
- Reglement for kontrollutvalget i kommunen
- Møtet er satt, utgitt av KS
- Veiledere utgitt av Forum for Kontroll og Tilsyn (FKT)
- Veiledere utgitt av NKRF – kontroll og revisjon i kommunene (NKRF)
- Kontrollutvalgets egen årsplan

I tillegg kommer også lover, forskrifter, veiledere osv. tilknyttet de ulike sakene kontrollutvalget til enhver tid har til behandling.

Vurdering

Denne saken er en kort innføring i kontrollutvalgets rolle og oppgaver. Sekretær vil i tillegg til denne gå gjennom enkelte forhold som en del av opplæringen i rollen som kontrollutvalg.

Det legges opp til en nærmere gjennomgang av revisjonen sine oppgaver i egen sak.

Det er lag opp til at kontrollutvalget kan ta denne saken til orientering.

Revisjons Midt-Norge SA - Orientering fra revisor

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Steinkjer kommune

Møtedato

24.11.2023

Saknr

45/23

Saksbehandler Liv Tronstad

Arkivkode FE-216

Arkivsaknr 23/276 - 5

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget tar informasjonen til orientering.

Saksopplysninger

Kommunen er en av mange kommuner som er medlemmer/eiere av Revisjon Midt-Norge SA og som har valgt de som sin revisor for både regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll.

Vurdering

Det er viktig at kontrollutvalget er godt kjent med sin revisor.

Revisjon Midt-Norge SA vil presentere seg selv i møtet.

Det er lagt opp til at kontrollutvalget kan ta saken til orientering.

Revisjonsstrategi - Orientering fra revisor

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Steinkjer kommune

Møtedato

24.11.2023

Saknr

46/23

Saksbehandler Liv Tronstad

Arkivkode FE-216

Arkivsaknr 23/276 - 6

Forslag til vedtak

Saksopplysninger

Revisor skal hvert år utarbeide en strategi og plan for revisjonsoppdraget med utgangspunkt i risiko og vesentlighetsvurderinger.

Regnskap for 2023 som strategien omfatter, gjelder regnskapene for Steinkjer kommuneskoger Ogndalsbruket KF, Steinkjerbygg KF og Steinkjer kommune (kommunekassen), samt det konsoliderte regnskapet.

Formålet med strategien er primært å avdekke risiko for feilrapportering og å definere hvilke revisjonshandlinger som må gjennomføres for å skrive revisjonsberetning innen 15. april. Her er det sentralt å kunne forstå hva vesentlighetsgrensene er, og hva de konkret innebærer.

Kontrollutvalget vil med denne saken få kunnskap om kontrollenes "rekkevidde" og regnskapsrevisors arbeidsmetodikk. Kontrollutvalget vil også få god kjennskap til hva regnskapsrevisjonen inneholder.

Revisor vil i tillegg også si noe om den løpende revisjonen.

Vurdering

I møtet vil revisor presentere strategien for regnskapsåret 2023.

Revisor vil også si noe om den løpende revisjonen.

I orienteringen kan det bli gitt informasjon om interne forhold hos revisor eller kontrolltiltak. Det kan derfor bli nødvendig å lukke møte, jfr. koml. § 11-5, 2. ledd. Kontrollutvalget vil i så fall ha plikt til å bevare taushet om den delen av innholdet i revisors orientering som er taushetspliktbelagt.

Forenklet etterlevelseskontroll for 2023. Risiko- og vesentlighetsvurdering - Orientering fra revisor

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Steinkjer kommune

Møtedato

24.11.2023

Saknr

47/23

Saksbehandler Liv Tronstad

Arkivkode FE-216

Arkivsaknr 23/276 - 7

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget tar revisors risiko- og vesentlighetsvurderingen for etterlevelseskontroll 2023 til orientering

Saksopplysninger

Regnskapsrevisor skal i henhold til kommuneloven gjennomføre en forenklet etterlevelseskontroll med økonomiforvaltningen, og rapportere til kontrollutvalget årlig innen 30. juni.

Formålet med den forenklet etterlevelseskontroll, er innenfor en begrenset ressursramme å forebygge svakheter og bidra til å sikre at kommunen følger sentrale bestemmelser og vedtak på økonomiområdet.

Revisor skal innhente tilstrekkelig informasjon til å vurdere om det foreligger brudd på lover, forskrifter eller vedtak, der bruddet er av vesentlig betydning for økonomiforvaltningen.

Denne kontrollen skal baseres på en risiko- og vesentlighetsvurdering, som skal legges fram for kontrollutvalget, og vil bli gjennomgått i møtet.

Vurdering

Forenklet etterlevelseskontroll skal baseres på risiko- og vesentlighetsvurdering for å vurdere om det foreligger brudd på lover, forskrifter eller vedtak, der bruddet er av vesentlig betydning for økonomiforvaltningen.

Revisors risiko- og vesentlighetsvurdering vil bli gjennomgått i møte.

Det er lagt opp til at kontrollutvalget kan ta revisor sin vurdering for etterlevelseskontroll 2023 til orientering.

Forvaltningsrevisjon Steinkjer Næringsselskap AS - Rapport

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Steinkjer kommune

Møtedato

24.11.2023

Saknr

48/23

Saksbehandler Liv Tronstad

Arkivkode FE-217, TI-&58

Arkivsaknr 21/328 - 9

Forslag til vedtak

1. Kontrollutvalget tar rapporten til orientering
2. Kontrollutvalget oversender rapporten til kommunestyret med følgende innstilling:
 - a. Kommunestyret tar rapporten til orientering
 - b. Kommunestyret ber kommunens representant i generalforsamling sørge for at rapportens anbefalinger til styret blir fulgt opp. Dette gjelder:
 - Behandle og vedta avtale om tjenesteleveranse
 - Undersøke om momsbehandlingen er i tråd med regelverket
 - Årlig rapport – årsberetning til generalforsamlingen
 - c. Kommunestyret ber kommunens representant i generalforsamling rapportere tilbake til kontrollutvalget innen 1. august 2024 om hvordan dette er gjort.

Vedlegg

Forvaltningsrevisjonsrapport - Steinkjer Næringsselskap AS - Rapport

Kommunedirektøren - Høring etter Forvaltningsrevisjon Steinkjer Næringsselskap AS

Saksopplysninger

Forvaltningsrevisjon er et viktig virkemiddel for å føre kontroll med hele den kommunale forvaltning også kommunale selskaper, og de resultater som oppnås. Forvaltningsrevisjon skal gi en uavhengig tilbakemelding til kommunestyret, om forvaltningens og selskapenes arbeid og hvordan vedtak blir fulgt opp samtidig som den også skal gi effekter til læring.

Forvaltningsrevisjonsprosjektet Steinkjer Næringsselskap AS er bestilt iht. vedtatt plan for forvaltningsrevisjon for perioden 2020-2024.

Prosjektet ble bestilt av kontrollutvalget i møte den 25. november 2022 – sak 49/22.

Kontrollutvalget seg til prosjektplanen i møte den 27. januar 2023 – sak 07/23.

Revisors endelige rapport forelå den 05.09.2023. En foreløpig rapport hadde da vært på høring til selskapet. Høringssvaret som er vedlagt rapporten, har medført en endringer i den endelige versjonen.

Kommunedirektøren har i ettertid fått mulighet til å uttale seg, jf. vedlegg til denne saken. Kommunedirektørens tilbakemelding endrer ikke oppfatningen av rapporten.

Utdrag fra revisor sine konklusjoner på de tre valgte problemstillingene viser:

1. Er roller og ansvar i næringsarbeidet tydelig avklart mellom selskapet og kommunen, og fungerer samhandlingen hensiktsmessig?

- Roller og ansvar er i svært liten grad formalisert, men har ikke gått på bekostning av en hensiktsmessig og godt fungerende samhandling.
- Selskapsledelsen og kommunens administrative ledelse har sammenfallende syn på rolle- og ansvarsfordelingen i næringsarbeidet
- Det er ingen indikasjoner på at selskapet forfølger mål eller interesser som ikke harmonerer med kommunens.

- Det er etablert samhandlingsrutiner hvor det er et klart skille mellom kommunens eierrolle og rollen som oppdragsgiver for selskapets tjenesteyting.
- Samarbeidet om tjenesteytingen er basert på tillit og tett dialog, og i svært liten grad styrt av etterprøvbare resultatmål eller kontraktsbestemte ytelser.
- Samhandlingsmåten har vist seg å fungere, men er sårbart ved skifte av rolleinnhavere, og at det er to adskilte rettssubjekt hvor den ene er oppdragsgiver og den andre er utfører.

2. Blir tjenester på oppdrag fra kommunen utført i tråd med regelverk og avtaler?

- Det foreligger ikke noen skriftlig avtale som regulerer hvilke ytelser selskapet skal levere, og derfor ikke mulig å etterprøve om avtaler blir overholdt.
- Aksjeloven sier at i selskap som bare har én aksjeeier, skal avtale mellom selskap og aksjeeieren nedtegnes skriftlig. Revisjonen finner det kritikkverdig, og det jobbes nå med å få en oppdragsavtale på plass.
- Selskapet er underlagt anskaffelsesreglene og offentlighetsloven, og selskapet overholder de mest sentrale bestemmelsene i regelverket.
- Selskapets innstillinger til kommunen om bedriftsrettet støtte blir saklig begrunnet opp mot fastsatte tildelingskriterier.
- Det blir ikke beregnet og betalt merverdiavgift av transaksjonene mellom selskapet og kommunen, og det er usikkert om momsbehandlingen er i tråd med regelverket. Dette bør selskapet undersøke nærmere.

3. Har selskapet system og rutiner som sikrer kostnadseffektiv drift og god økonomistyring?

- Sett i forhold til selskapets størrelse, har selskapet i all hovedsak gode system og rutiner.
- Selskapet har tilfredsstillende egenkapital og resultatutvikling til tross for et avtakende driftstilskudd, noe som viser god evne til effektivisering og tilpassing av driften til de økonomiske rammebetingelsene.
- Styret legger ikke frem årsberetning til generalforsamlingen. Det er ikke et lovkrav, men kommunens eierskapsmelding setter krav om dette. Det vil også bidra til å gi eier verdifull informasjon om selskapets virksomhet og resultat.

Revisor har på bakgrunn av forannevnte gitt tre anbefalinger om at styret i Steinkjer Næringsselskap AS:

- Behandler og vedtar avtaler om de tjenestene som selskapet skal utføre for kommunen.
- Sørger for at det blir undersøkt om transaksjonene mot kommunen er momsplichtige.
- Sørger for at eier får årlige rapporter om selskapets virksomhet og resultat gjennom årsberetninger til generalforsamlingen.

Revisor vil presentere rapporten for kontrollutvalget i møte og vil samtidig kunne svare på spørsmål

Vurdering

Revisor har gjennom forvaltningsrevisjonsrapporten besvart ut kontrollutvalgets bestilling, og kommet med flere anbefalinger til forbedring som bør følge opp.

Kort oppsummer viser rapporten at det ikke foreligger en formell avtale mellom selskapet og kommunen om tjenesteleveranse, at transaksjonene mellom kommunen og selskapet er vurdert for momsplicht, og at styret ikke avgir en årlig beretning til generalforsamlingen.

Det vises til rapporten i sin helhet, og det anbefales at kontrollutvalget oversender denne til kommunestyret til videre behandling. En oversendelse av rapporten til kommunestyret er i tråd med kontrollutvalgets rapporteringsplicht til kommunestyret.

Kontrollutvalget skal også påse at kommunestyrets vedtak i tilknytning til forvaltningsrevisjoner blir fulgt opp, og til slutt rapportere om dette tilbake til kommunestyret. På bakgrunn av dette anbefales det at kommunens representant i generalforsamling får en frist til å ta opp de påpekte forhold i generalforsamling og rapportere dette skriftlige tilbake til kontrollutvalget.

Steinkjer Næringsselskap AS

Forvaltningsrevisjon for Steinkjer kommune

Rapport

2023

FR1235

FORORD

Revisjon Midt-Norge SA har gjennomført denne forvaltningsrevisjonen på oppdrag fra Steinkjer kommunes kontrollutvalg i perioden februar-august 2023.

Vi vil takke alle som har bidratt med informasjon i prosjektet.

Alle rapporter fra Revisjon Midt-Norge SA publiseres på www.revisjonmidt norge.no

Oppdal, 05.09.2023

Leidulf Skarbø

Oppdragsansvarlig revisor

Sunniva Tusvik Sæter

Prosjektmedarbeider

SAMMENDRAG

Revisjon Midt-Norge SA har gjennomført denne forvaltningsrevisjonen på oppdrag fra kontrollutvalget i Steinkjer kommune. Forvaltningsrevisjonen er gjennomført i henhold til standarden i forvaltningsrevisjon RSK 001¹.

Formålet med forvaltningsrevisjonen har vært å finne ut om Steinkjer Næringselskap AS oppfyller sin rolle i det kommunale næringsarbeidet, og om selskapet har god økonomistyring.

I **første problemstilling** undersøkes selskapets samhandling med kommunen. Revisjonen konkluderer med at roller og ansvar i svært liten grad er formalisert, men at samhandlingen likevel er hensiktsmessig og velfungerende. Vi har ikke funnet indikasjoner på at selskapet følger mål eller interesser som ikke harmonerer med kommunens.

I **andre problemstilling** undersøkes det om tjenester på oppdrag fra kommunen utføres i tråd med regelverk og avtaler. Ettersom det ikke foreligger noen skriftlig avtale mellom partene, kan det ikke etterprøves om avtaler blir overholdt. I lys av aksjelovens bestemmelse om skriftlige avtaler mellom et selskap og dets eneaksjonær, finner revisjonen dette kritikkverdig. Vi har imidlertid merket oss at det arbeides med en avtale om tjenestene selskapet utfører for kommunen, og har anbefalt styret i selskapet å behandle og vedta en slik avtale.

Revisjonen har videre konkludert med at selskapet overholder de mest sentrale bestemmelsene i anskaffelsesreglene og offentlighetsloven, og at innstillinger om bedriftsrettet støtte blir saklig begrunnet opp mot tildelingskriterier fastsatt av kommunen.

Revisjonen anbefaler selskapet å undersøke om momsbehandlingen på transaksjoner mellom selskapet og kommunen er i tråd med regelverket.

I **tredje problemstilling** undersøkes det om selskapet har system og rutiner som sikrer kostnadseffektiv drift og god økonomistyring. Sett i forhold til selskapets størrelse, konkluderer revisjonen med at dette er på plass.

Vi anbefaler imidlertid at selskapets styre bør legge frem årsberetning for generalforsamlingen. Dette vil kunne bidra til verdifull informasjon til eieren om selskapets virksomhet og resultat.

¹ [RSK 001 \(nkrf.no\)](https://www.nkrf.no/RSK-001)

INNHOLDSFORTEGNELSE

Forord	3
Sammendrag.....	4
Innholdsfortegnelse	5
1 Innledning.....	7
1.1 Bestilling	7
1.2 Avgrensing	7
1.3 Problemstillinger	7
1.4 Metode	7
1.5 Uttalelse fra selskapet	8
1.6 Bakgrunn.....	9
2 Steinkjer Næringssselskap AS	10
2.1 Selskapets virksomhet.....	10
2.2 Selskapets organisering og ledelse	11
2.3 Selskapets økonomi	12
3 Samhandlingen mellom selskapet og kommunen	13
3.1 Problemstilling	13
3.2 Revisjonskriterier	13
3.3 Funn.....	13
3.3.1 Styrende dokumenter og føringer.....	13
3.3.2 Rolleførståelse	15
3.3.3 Samhandling.....	18
3.3.4 Styringsmekanismer	19
3.4 Vurdering.....	20
4 Kommunens tjenesteoppdrag	22
4.1 Problemstilling	22
4.2 Revisjonskriterier	22
4.3 Funn.....	22
4.3.1 Avtaledokumenter om tjenesteyting til Steinkjer kommune.....	22
4.3.2 Avtaleforvaltning	23
4.3.3 Saksbehandling av bedriftsrettet støtte	25
4.4 Vurdering.....	28
5 Økonomistyring	30
5.1 Problemstilling	30
5.2 Revisjonskriterier	30
5.3 Funn.....	30
5.3.1 System og rutiner.....	30
5.3.2 Anskaffelser	34
5.3.3 Økonomirapportering til eier	35
5.4 Vurdering.....	36

6	Konklusjoner og anbefalinger	37
6.1	Konklusjon.....	37
6.2	Anbefalinger	38
	Kilder	39
	Vedlegg 1 – Utledning av revisjonskriterier.....	41
	Vedlegg 2 – Uttalelse fra selskapet	49

Tabell

Tabell 1.	Styret i Steinkjer Næringsselskap AS i 2023	11
Tabell 2.	Hovedtall fra regnskapet til Steinkjer Næringsselskap AS	12
Tabell 3.	Steinkjer Næringsselskap sin begrunnelse for avslag.....	26
Tabell 4.	Sum driftskostnader 2017-2022	31
Tabell 5.	Driftstilskudd fra kommunen 2017-2022	31
Tabell 6.	Årsresultat 2017-2022	31

1 INNLEDNING

1.1 Bestilling

Kontrollutvalget i Steinkjer kommune bestilte i sak 49/22 i møtet den 25. november 2022 en forvaltningsrevisjon av Steinkjer Næringsselskap AS (SNS). Bestillingen var forankret i planen for forvaltningsrevisjon for perioden 2020-2024².

Prosjektplanen ble behandlet og vedtatt av kontrollutvalget i sak 07/23 den 27. januar 2023.

1.2 Avgrensing

Hovedformålet med prosjektet er å finne ut om Steinkjer Næringsselskap AS oppfyller sin rolle i det kommunale næringsarbeidet. Den øvrige forvaltningsrevisjonen av selskapet er avgrenset til økonomistyring. Det betyr at revisjonen ikke har gjort nærmere undersøkelser rundt virksomheten som er knyttet til tjenestesalg til næringslivet. Revisjonen ønsker at rapporten skal ha størst mulig aktualitet, og har derfor avgrenset seg til data som er relevant for dagens situasjon.

1.3 Problemstillinger

1. Er roller og ansvar i næringsarbeidet tydelig avklart mellom selskapet og kommunen, og fungerer samhandlingen hensiktsmessig?
2. Blir tjenester på oppdrag fra kommunen utført i tråd med regelverk og avtaler?
3. Har selskapet system og rutiner som sikrer kostnadseffektiv drift og god økonomistyring?

1.4 Metode

Forvaltningsrevisjonen er gjennomført i henhold til NKRF - kontroll og revisjon i kommunenes standard for forvaltningsrevisjon, RSK 001. Revisor har vurdert egen uavhengighet overfor Steinkjer kommune og Steinkjer Næringsselskap AS jf. kommuneloven § 24-4 og forskrift om kontrollutvalg og revisjon kapittel 3.

Data for dette prosjektet er basert på intervjuinformasjon og gjennomgang av dokumenter.

Intervju

Vi har gjennomført et oppstartsmøte med selskapets daglige leder og styreleder. Det ble også avholdt separate intervju med de to. Fra Steinkjer kommune har vi intervjuet

² Vedtatt av kommunestyret 27.05.2020 i sak 25/20.

kommunedirektøren og kommunalsjefen for samfunn og kultur. Det har blitt ført referat fra intervjuene, og alle referatene har blitt verifisert.

Skriftlige spørsmål og svar

Selskapets daglige leder og regnskapsfører har fått tilsendt konkrete, skriftlige spørsmål via epost som er besvart.

Dokumenter

Etter forespørsel til selskapet har revisjonen fått tilsendt protokoller, styrende dokumenter, og dokumentasjon av selskapets saksbehandling. Revisjonen har i tillegg gått gjennom relevante plan- og styringsdokumenter som ligger på Steinkjer kommunes nettside. Dokumentoversikten er tatt inn i kildelisten bakerst i rapporten.

Registeroppslag

Data er hentet fra offentlig tilgjengelige selskaps- og regnskapsregistre.

Vurdering av metode og datagrunnlag

Revisjonen vurderer datagrunnlaget som tilstrekkelig for å besvare problemstillingene. Vi har forsøkt å belyse samhandlingen med kommunen fra begge parter ståsted gjennom intervjuinformasjon om samme tema. Revisjonen har ikke intervjuet noen fra det politiske nivået. Dette er begrunnet med at prosjektet er en forvaltningsrevisjon av selskapet, og ikke en eierskapskontroll om hvordan kommunen utøver eierskapet sitt. Selv om utøving av eierinteressene bør holdes klart adskilt fra selskapsforvaltningen, skal det imidlertid ikke ses bort fra at politisk nivå kan ha egne betraktninger om hvordan selskapet ivaretar kommunens næringsarbeid. Vi har heller ikke intervjuet andre styremedlemmer enn styrelederen. Dette er begrunnet med at vi ikke har noen indikasjoner på divergerende oppfatninger i styret om de temaene som er tatt opp.

1.5 Uttalelse fra selskapet

En foreløpig rapport ble sendt til Steinkjer Næringsselskap AS den 23. august 2023. I uttalelsen fra selskapets daglige leder av 4. september 2023 heter det:

«Samlet sett gir rapporten et riktig og godt inntrykk av selskapets drift og samarbeidet med eier.»

I tillegg blir det pekt på at gjengivelsen av selskapets vedtekter ikke inneholdt en endring fra 2020. Dette er rettet i den endelige rapporten.

Uttalelsen fra selskapet er tatt inn i vedlegg 2.

1.6 Bakgrunn

Steinkjer kommune har valgt å legge det utøvende næringsarbeidet i et heleid aksjeselskap. Det innebærer at virksomheten må styres på andre måter enn i den kommunale organisasjonen. Kommunen har roller både som eier av selskapet og som oppdragsgiver for de tjenestene som selskapet yter. Disse rollene må holdes klart adskilt fra hverandre. Som eier av selskapet må kommunen forholde seg til styringsprinsippene i aksjeloven. Ansvar for selskapsforvaltningen ligger hos styret, og eierens myndighet skal utøves gjennom generalforsamlingen. I rollen som oppdragsgiver må kommunen påse at selskapet arbeider mot fastsatte mål, og det må være avtalt hvilke ytelser som skal leveres.

Kommunene har adgang til å anskaffe tjenester fra egne selskaper uten forutgående konkurranse. Fravær av konkurranse kan utfordre hensynet til kostnadseffektiv drift. Det er i kommunens interesse å vite at tjenestene ikke koster mer enn nødvendig, og til å ha et grunnlag for å vurdere om det finnes noen bedre alternativ. Dette forsterker behovet for å ha avtaler som angir hvilke tjenester kommunen betaler for.

Kravene til tydelige avtaler ved anskaffelse av tjenester fra selvstendige rettssubjekt gjelder uavhengig av de kommunale eierinteressene i selskapet. Aksjeloven har egne bestemmelser som nettopp har til hensikt å motvirke at en eneaksjonær bruker eiermakt for å inngå avtaler som ikke er i selskapets interesse.

Kommunens økonomiske ansvar i et aksjeselskap er begrenset til den innskutte kapitalen. For et heleid selskap som ivaretar kommunale oppgaver, kan konsekvensen av mangelfull selskapsforvaltning også berøre tjenesteytingen. Det er derfor av særlig interesse å vite om økonomiforvaltningen i slike selskaper er under betryggende kontroll.

2 STEINKJER NÆRINGSSKAP AS

2.1 Selskapets virksomhet

Steinkjer Næringsselskap AS ble etablert i 1992. Frem til 2007 ble selskapet eid av flere private aktører sammen med Steinkjer kommune. Kommunen overtok disse aksjene, og siden den tid har selskapet vært heleid av kommunen. Selskapet har følgende vedtektsfestede formål:

«Selskapet skal ha som formål å fremme næringslivet i Steinkjer kommune og bidra til økt verdiskaping gjennom utvikling av eksisterende bedrifter og bedre grunnlag for nyetableringer, herunder arbeide aktivt for å fremskaffe nye satsingsområder for næringslivet i regionen.

Selskapet kan ta del i enhver virksomhet som har naturlig tilknytning til de ovenfor skrevne formål, eller som aksjeeier i selskap med tilsvarende formål.»

Steinkjer Næringsselskap AS er kommunens førstelinjetjeneste for næringslivet og etablerere, og har funksjonen som den utøvende næringsavdelingen i Steinkjer kommune. Selskapet utfører også planarbeid etter særskilte oppdrag fra kommunen.

Næringsselskapet gir råd og veiledning knyttet til idéer og problemstillinger frem til forretningsidéene er definert og veien videre er skissert. Det tilbys inntil fem timer gratis førstelinjes kartleggings- og veiledningstjenester for utvikling av idéene. Dette er et lavterskeltilbud frem til næringsaktørene har behov for mer spissede tjenester.

Selskapet selger også tjenester til næringslivet innen områder hvor de har spisskompetanse. Dette utgjør rundt 8 prosent av samlet omsetning. Næringsselskapet har nært samarbeid med andrelinjetjenesten, og er samlokalisert på InnoCamp sammen med flere andre innovasjonsaktører. Kundene kommer først til Steinkjer Næringsselskap, og loses deretter videre i systemet.

Steinkjer Næringsselskap AS saksbehandler søknader om midler fra det kommunale næringsfondet, og veileder i søknadsprosessen. I tillegg har selskapet vært saksbehandler for de selskapsrettede støtteordningene under koronapandemien. Selskapet ivaretar også Steinkjer kommune sitt samarbeid med næringsetatene i de andre kommunene i Innherredssamarbeidet.

2.2 Selskapets organisering og ledelse

Selskapet er organisert som et aksjeselskap, og er dermed underlagt aksjeloven. Det øverste organet er generalforsamlingen, som består av ordføreren i Steinkjer kommune i egenskap av å være kommunens eierrepresentant.

Steinkjer Næringssselskap AS har ingen datterselskap, men har en eierandel på 25,79 prosent i T:lab AS. Dette selskapet tilbyr bistand til å utvikle forretningsidéer for etablerere og næringsdrivende.

Steinkjer Næringssselskap AS ledes av et styre bestående av syv faste medlemmer og to varamedlemmer. Kvinneandelen i styret er 43 prosent. Styremedlemmene består av aktører fra ulike næringer og bedrifter i kommunen.

Tabell 1. Styret i Steinkjer Næringssselskap AS i 2023

Styrets leder	Alexander Støvik Kjølstad
Styremedlem	Stein Arild Lyng
Styremedlem	Odd Morten Aalberg
Styremedlem	Astrid Svarva
Styremedlem	Tove Irene Hatling Jystad
Styremedlem	Kjersti Kinderås
Styremedlem	Trygve Hilmar Kvernland
Varamedlem	Gunn Elisabeth Guldahl
Varamedlem	Odd-Erik Grøttheim

Kilde: Brønnøysundregisteret

Bodil Irene Vekseth har vært daglig leder siden 2009. Selskapet har tre faste ansatte i heltidsstillinger. En av disse blir etter særskilt avtale finansiert direkte over kommunens lønnsbudsjett. I tillegg har en fjerde stilling stått vakant siden juni 2021, noe som skyldes manglende finansiering.

2.3 Selskapets økonomi

Steinkjer kommune har et næringspolitisk, og ikke finansielle motiv for å eie selskapet.³ For selskaper som ikke har som formål å tjene penger, er det en forutsetning fra kommunen at det over tid er balanse mellom inntekter og utgifter, og at egenkapitalen og likviditeten er forsvarlig.

Tabell 2. Hovedtall fra regnskapet til Steinkjer Næringssselskap AS

Resultatregnskap	2020	2021	2022
Driftsinntekter	3 944 000	3 560 000	3 449 000
Driftsresultat	237 000	-348 000	224 000
Årsresultat	195 000	-266 000	211 000
Balanseregnskap			
Anleggsmidler	2 080 000	2 156 000	2 096 000
Omløpsmidler	4 501 000	2 997 000	3 474 000
Egenkapital	4 133 000	3 867 000	4 078 000
Gjeld	2 448 000	1 286 000	1 492 000

Kilde: Regnskapstall.no/Steinkjer Næringssselskap AS

Selskapet har ikke langsiktig lånegjeld. Anleggsmidlene består i all hovedsak av innskutt kapital i T:lab AS, og selskapet eier ingen bygninger eller faste anlegg.

Steinkjer Næringssselskap AS finansierer driften sin gjennom tilskudd fra kommunen og salg av tjenester. Det ble opprinnelig bevilget et kommunalt tilskudd på kr 2.980.000 for 2022, noe som var på nivå med de foregående årene. Etter søknad fikk selskapet bevilget et ekstraordinært tilskudd på kr 200.000⁴ av midler på næringsfondet knyttet til saksbehandlingsoppgaver under pandemien.

³ Ifølge kommunens eierskapsmelding for 2023-2027.

⁴ Formannskapetets sak 24/2022 av 17.03.2022

3 SAMHANDLINGEN MELLOM SELSKAPET OG KOMMUNEN

3.1 Problemstilling

Er roller og ansvar i næringsarbeidet tydelig avklart mellom selskapet og kommunen, og fungerer samhandlingen hensiktsmessig?

3.2 Revisjonskriterier

Følgende revisjonskriterier er brukt for denne problemstillingen:

- Selskapets rolle og ansvar i kommunens næringsarbeid bør være beskrevet og kommunisert.
- Selskapet og kommunen bør ha felles forståelse av målsettinger, roller og ansvar i næringsarbeidet.
- Det bør være etablert samhandlingsrutiner med kommunen som sikrer at selskapet fyller sitt formål og ivaretar sin rolle.
- Selskapet og kommunen bør ha felles forståelse av styringsmekanismene i samarbeidet.

Utleddningen av revisjonskriteriene er beskrevet i vedlegg 1.

3.3 Funn

3.3.1 Styrende dokumenter og føringer

Det foreligger ikke noe dokument som angir Steinkjer Næringssselskaps rolle og ansvar i kommunens næringsarbeid. Kommunedirektøren viser til at selskapets vedtekter er førende, at kommunens eierskapsmelding er i ferd med å bli revidert, og at det jobbes med en oppdragsavtale som skal tydeliggjøre selskapets ansvar. Kommunalsjefen for samfunn og kultur peker i tillegg på at temaplanen for næring vil bli et verktøy for å tydeliggjøre samhandlingen.

Selskapets vedtekter

Ifølge den vedtektsfestede formålsparagrafen skal Steinkjer Næringssselskap AS:

«Fremme næringslivet i Steinkjer kommune og bidra til økt verdiskaping gjennom utvikling av eksisterende bedrifter og bedre grunnlag for nyetableringer, herunder arbeide aktivt for å fremskaffe nye satsingsområder for Steinkjers næringsliv.»

Kommunens eierskapsmelding

Steinkjer kommunes eierskapsmelding for 2023-2027 og Eiermelding for 2022 ble behandlet i kommunestyret den 24.05.2023. Ifølge saksopplysningene vil dokumentene bli lagt frem for ny behandling etter valget. Det er angitt at kommunen har et næringspolitisk motiv med eierskapet i Steinkjer Næringssselskap AS. Uavhengig av Eiermotiv, legger kommunen til grunn at alle selskapene skal:

- Gå med overskudd
- Ha egenkapital til å tåle normale svingninger
- Ha likviditet til å tåle normale svingninger i driften

Den forrige versjonen av eierskapsmeldingen ble behandlet 25.09.2019. Den inneholdt fakta om Steinkjer Næringssselskap AS, herunder hva som står i vedtektene om selskapets formål, men ga ingen føringer for selskapets rolle og ansvar utover dette.

Temaplan næring

Forslag til temaplan ble utarbeidet av Steinkjer Næringssselskap AS på oppdrag fra kommunen. Styringsgruppen har bestått av selskapets styre og assisterende kommunedirektør, og daglig leder i Steinkjer Næringssselskap AS har vært prosjektleder. En bearbeidet høringsversjon ble lagt ut av formannskapet 16.02.2023.

Med utgangspunkt i visjonen «Steinkjer – der den grønne og blå åkeren møtes» er det utarbeidet hovedmål, delmål med tilhørende handlingsplaner og tiltak for tre satsingsområder. Planperioden strekker seg til 2032. Forslaget inneholder til sammen 52 tiltak, hvorav Steinkjer Næringssselskap AS er tiltenkt eneansvaret for 4 og delansvar for ytterligere 16 tiltak. Tiltaksforslagene med eneansvar er følgende:

- Styrke SNS sin organisasjon på prosjektledelse og kommunikasjon f.eks. gjennom en traineestilling.
- Jobbe systematisk for å akkvirere bedrifter til Steinkjer gjennom SNS sin metode.
- Gjennomføre kartlegging og workshops for å mobilisere bedrifter og virksomheter til utviklingsarbeid innenfor satsingsområder i temaplan.
- Innhente oversikt over tilgangen til råstoff fra primærproduksjoner og tilgang til biorest og råstoff.

Kommunens budsjett for 2023 og økonomiplan 2023-2026

I kommunedirektørens budsjettkommentarer heter det:

«Med de store økonomiske utfordringene kommunen har, så må det også vurderes økonomisk effektivisering innenfor næringsområdet. I første omgang knyttes den økonomiske innsparingen til at 1 million kroner av tilskuddet til Steinkjer

næringssselskap finansieres av det kommunale næringsfondet i 2023. I løpet av 2023 må det sees på andre muligheter for en økonomisk effektivisering av også dette området.»

Dokumentet inneholder ingen konkrete resultatkrav eller målsettinger for effekten av kommunens driftstilskudd på rundt 3,0 millioner kroner.

Referat fra eiermøter

Ifølge referatet fra eiermøtet i 2022 ga kommunen tilbakemelding om at dagens selskapsstrategi står seg godt og at ambisjonene er bra og riktige. «Strategien henger godt sammen med kommunestyrets vedtak om en vekststrategi 2025» og «samlet sett er måloppnåelsen god», heter det i møtetreferatet fra ordføreren.

Med utgangspunkt i strategien for selskapet fra 2021, kom eiermøtet frem til en prioritering av fremtidig selskapsstrategi som selskapet skulle bearbeide videre til en omforent strategi:

- 1) Fokus på industri, industriutvikling og bedriftsutvikling
- 2) Innovasjon og nyskaping (gjennom fokus på gründere, bedriftsutvikling og knoppskyting i eksisterende næringsliv)
- 3) Bidra til å koble FOU-aktørene til bedriftsnære utviklingsbehov (InnoCamp og kunnskapsmiljøene i regionen)
- 4) Klynger og bedriftsnettverk: skape og opprettholde framtidsretta arbeidsplasser gjennom å koble næringsaktører (effektivt verktøy for bedriftsutvikling)
- 5) Helhetlig tilnærming til nærings- og samfunnsutvikling (tilgang til arbeidskraft, offentlig tjenestetilbud, kulturtilbud, levende og engasjerte lokalsamfunn er viktig for næringsutviklingen)
- 6) Akkvisisjon, å bli foretrukket ved å benytte regionens fortrinn og kompetanse (arealsituasjonen medfører at fokus på industrietableringer prioriteres ned frem til pågående arbeid med reguleringsplaner og kommuneplanens arealdel er vedtatt)

Vedtak og føringer fra selskapets generalforsamling

Generalforsamlingen har ikke fattet noe vedtak de tre siste årene som omhandler selskapets rolle i det kommunale næringsarbeidet. Dette bygger revisjonen på en gjennomgang av generalforsamlingens protokoller.

3.3.2 Rolleforståelse

Rolleforståelsen hos Steinkjer Næringssselskap AS

Styreleder og daglig leder forteller at selskapets oppgave er å bidra til næringsutvikling, mer robuste bedrifter, flere bedrifter og flere arbeidsplasser. De betegner selskapet som den

utøvende næringsavdelingen i Steinkjer kommune, og understreker at det er et tydelig skille mellom eierstyringen av selskapet og det operative samarbeidet med kommunen. Eierstyringen skjer i generalforsamlinger og eiermøter, mens det løpende arbeidet med næringsutvikling skjer i samarbeid med kommunens administrasjon. Styreleder opplever at det er et tydelig skille mellom kommunens to roller.

Styreleder opplever at selskapet og kommunen har felles forståelse av målsettinger, roller og ansvar i næringsarbeidet. Han peker på at arbeidet med temaplan for næring vil konkretisere hva som er viktig fremover, og at den vil tydeliggjøre enda bedre hva som blir selskapets oppgaver. Selv om det har fungert slik det har vært, mener styreleder at det er behov for å tydeliggjøre rammene bedre. Han peker på at det er viktig å ha et felles utfordringsbilde knyttet til demografi, kommuneøkonomi og andre rammebetingelser. *«Vi må se hva slags behov kommunen som kunde har, og hva slags tjenester vi skal levere og til hvilken pris».*

Selskapet har tatt initiativ til å få opprettet en oppdragsavtale med Steinkjer kommune, men dette arbeidet er ikke ferdigstilt. De ser et behov for å skille mellom det som er driftsstøtte, og hva som må finansieres med andre midler. Selskapet har vært i kontakt med andre næringssselskap om hvordan de har rigget tilsvarende oppdragsavtaler, og viser også til et besøk hos Rana Utvikling sammen med formannskapet der dette var et tema.

Styreleder og daglig leder opplever imidlertid at det har vært enighet med kommunen om hva slags tjenester selskapet skal levere, selv om dette ikke har vært formalisert i en avtale. Oppgavefordelingen har vært oppe til diskusjon, spesielt med den forrige kommunedirektøren. I den grad det har vært uenighet om hva som leveres, har det blitt drøftet i eiermøtene med kommunen. *«Men det er definitivt et behov for å definere hva som er innenfor og utenfor selskapets ansvar og oppgaver»* er deres vurdering på spørsmålet fra revisjonen om dette er tydelig nok avklart.

Styreleder og daglig leder forteller at de forholder seg til en ramme på maksimalt 20 prosent omsetning til andre enn Steinkjer kommune, ettersom dette er et krav etter anskaffelsesreglene. Omsetning til andre er knyttet til selskapets spisskompetanse, eksempelvis innen prosjektledelse. De understreker imidlertid at Næringssselskapet ikke går inn som et konsulentselskap, og at de ikke skal gå i konkurranse med andre.

Rolleforståelsen hos Steinkjer kommune

Kommunedirektøren forteller at selskapets rolle er å utøve funksjonen som kommunens næringsavdeling. Både han og kommunalsjefen for samfunn og kultur peker på at dette omfatter førstelinjetjeneste, bistandshjelp for gründere og arbeid med å få på plass næringsetableringer.

I tillegg til selskapets operative funksjon, trekker begge frem at selskapet også har en rolle i det strategiske næringsarbeidet. Kommunedirektøren peker på at dette må foregå i samarbeid med kommunen, og at administrasjonen jobber for å styrke kommunens engasjement i den strategiske delen av næringsarbeidet. Dette har det blitt arbeidet mye med det siste året, spesielt knyttet til temaplanen for næring.

Kommunedirektøren opplever at det er klare skillelinjer mellom kommunens rolle som eier av selskapet, og kommunens rolle som bestiller av tjenester. Eierrollen utøves gjennom ordføreren i generalforsamlinger, mens spørsmål om tjenestene håndteres administrativt.

Kommunalsjefen for samfunn og kultur forteller at de den siste tiden har vært tettere på selskapet for å få tydeligere rolleavklaringer, og at de holder på å jobbe frem en tydeligere avtale om dette grensesnittet.

Steinkjer 2025 – kunnskapsgrunnlag og foreløpige anbefalinger

Gjennom utviklingsprosjektet «Steinkjer kommune 2025» ønsker kommunen å utvikle og tilpasse tjenestene til fremtidens behov. Kunnskapsgrunnlaget ble lagt fram for kommunestyret den 21.09.22, og var utarbeidet av kommunens administrasjon. Dokumentet oppsummerte de viktigste utfordringene og tiltakene for å sikre en bærekraftig økonomi, skape utvikling, vekst og attraktivitet. Om næringsarbeidet heter det:

«Steinkjer kommunes redskap for næringsutvikling er Steinkjer Næringssselskap AS som er 100 % eid av kommunen, men som har et styre bestående av styremedlemmer fra ulike næringer og bedrifter i kommunen. (...) Administrasjonen i kommunen ønsker å styrke næringsarbeidet gjennom økt fokus, gjennom dialog med eksisterende og potensielt nye virksomheter og ikke minst sørge for at kommunen har et økt omfang av attraktive næringsarealer, både i bynære områder og i kommunedelene.»

Videre heter det:

«Det langsiktige arbeidet med og organiseringen av næringsarbeidet i kommunen skal vurderes innen utgangen av 2022 med sikte på best mulig bruk av samlede tilgjengelige ressurser. Dette kan innebære at hele næringsarbeidet som i dag håndteres av næringssselskapet kan bli en del av kommunens administrasjon, eller en kombinasjon der næringslivet inviteres inn som medeiere i næringssselskapet og at kommunens eierskapsandel reduseres. Begge løsningene vil innebære at kommunens administrasjon må få en mer aktiv rolle i det strategiske næringsarbeidet.»

Selskapets ledelse var ikke involvert i forkant av kommunedirektørens saksfremlegg til kommunestyret⁵. Styret ga en høringsuttalelse⁶, der de stilte seg kritisk til manglende dialog under prosessen. Det ble pekt på at vurdering av organisatoriske endringer ikke hadde vært noe tema hverken i generalforsamlinger, eiermøter eller møter med administrasjonen. Styret etterlyste også grunnlaget for endringsbehovet:

«Kunnskapsgrunnlaget gir ingen analyse/ny kunnskap som tilsier behov for endring av dagens modell. Vi finner ingen informasjon fra dagens kunder som er næringsliv, innovasjonsmiljøer, FoU- og kunnskapsmiljøer og Nord Universitet om behov for større endringer av innhold og oppgaver i næringsarbeidet i Steinkjer kommune. Vi finner heller ingen referanser og erfaringer fra kommuner som har lyktes bedre enn Steinkjer i næringsarbeidet. Dagens organisering er ikke skissert som en mulig fremtidig modell i dokumentet.»

I høringsuttalelsen ble det forventet at en beslutning om å vurdere organiseringen ville bli basert på tett dialog med næringslivet om deres vurderinger, en vurdering av konsekvensene for en offensiv vekststrategi, samt en ekstern evaluering.

3.3.3 Samhandling

Samhandlingsarenaer

Selskapet har faste møter med kommunedirektøren og hans medarbeidere. Kommunalsjefen for samfunn og kultur forteller at møtene vanligvis avholdes annenhver uke, men at det har vært holdt ukentlige møter under arbeidet med temaplanen og samhandlingsavtalen med selskapet. Under møtene utveksler de informasjon og drøfter ulike tema. Alle de tre ansatte i selskapet deltar, og fra kommunen stiller kommunedirektøren og kommunalsjefen for samfunn og kultur. Enhetsledere tiltrer møtene når det er tema som angår deres virksomhet.

Styreleder forteller at han har deltatt i noen av disse møtene våren 2023. Som relativt ny i vervet har han hatt behov for å gjøre seg kjent med de pågående prosessene. Han forteller at daglig leder løfter aktuelle saker fra møtene med kommunen til selskapets styre.

Kommunedirektøren forteller at kommunens administrasjon inviteres inn i styremøter dersom det er spesielle saker som skal behandles. Noen ganger stiller også ordføreren i disse møtene. «*Selv om det er skille mellom administrasjon og politikk, er det viktig å gå hånd i hånd for å få til næringsutvikling*», fremhever kommunedirektøren.

⁵ Kommunestyrets sak 50/2022 av 21.09.2022

⁶ Høringsuttalelsen ble vedtatt i styremøte den 12.08.2022

Steinkjer Næringsforum, Steinkjer Næringselskap, kommunedirektøren og ordføreren har faste månedlige møter for informasjonsutveksling og dialog. I tillegg drar næringselskapet på bedriftsbesøk sammen med kommunen én gang i måneden.

Selskapet orienterer formannskapet om virksomheten sin én gang i året, og rapporterer om utførte tjenester.

Det gjennomføres årlige eiermøter mellom toppledelsen i Steinkjer kommune og Steinkjer Næringselskap. Fra selskapet deltar styret og daglig leder. Temaene for møtene er evaluering av utført arbeid og føringer for kommende år.

Selskapets vurdering av samhandlingen

Styreleder og daglig leder forteller at samarbeidet fungerer godt og tillitsfullt i de arenaene som er etablert. Samtidig er det takhøyde for å være uenige, og når de får på plass oppdragsavtaler forventer de at selskapet og kommunen kan bli enda bedre sammen. Daglig leder trekker frem betydningen av god dialog med enhetene som har berøringspunkt med næringselskapets arbeid.

Kommunens vurdering av samhandlingen

Kommunedirektøren forteller at han opplever samhandlingen med selskapet som veldig god. Oppfatningen deles av kommunalsjefen for samfunn og kultur, som utdyper med at det er åpen dialog med takhøyde for diskusjoner.

3.3.4 Styringsmekanismer

Revisjonen har undersøkt hvilke mekanismer som er lagt til grunn for kommunens styring av selskapets tjenester. Vi skiller mellom kommunens *eierstyring* av selskapet, og den styringen som er knyttet til tjenestene til eller på oppdrag fra kommunen. Eierstyringen av et aksjeselskap skal skje gjennom generalforsamlingen, som fastsetter et rammeverk i form av vedtekter, styrevalg og pålegg som følger av kommunens eierskapsmelding eller andre eierbeslutninger. Kommunal styring av et selskaps tjenesteleveranse må skje gjennom andre kanaler og mekanismer, som kan spenne fra tillitsbasert styring til kontraktsstyring. Det er denne styringen vi nå tar for oss.

Selskapets oppfatning av styringsmekanismene

Selskapet rapporterer årlig til formannskapet om virksomheten. Kommunen har ikke angitt noen konkrete målepunkt som det skal rapporteres på, og daglig leder forteller at utgangspunktet er de forventningene til selskapet som følger av vedtektene og informasjonen om tjenesteytingen på selskapets hjemmesider. Utover dette beskriver selskapets ledelse en sterkt dialog- og tillitsbasert styringsmåte for tjenesteytingen.

Kommunens oppfatning av styringsmekanismene

Kommunedirektøren forteller at kommunens styringsbehov ivaretas gjennom løpende dialog med selskapet. Dette skjer i de faste møtene med selskapet, hvor det gis styringssignal om hva kommunen ønsker å oppnå.

Kommunedirektøren peker på at det også er viktig å sikre sammenfallende mål gjennom eierens signal til styret. Dette opplever han ikke som noen utfordring i dag, og trekker frem at kommunen har tatt større eierskap til det strategiske næringsarbeidet det siste året. Han opplever ikke at det er noen konflikt mellom kommunens og selskapets interesser, og betrakter det ikke som noen utfordring i den sammenheng at selskapets styre er rekruttert fra det lokale næringslivet. *«Det er en styrke at næringslivet er representert i styret, men det er mulig administrasjonen i tillegg burde hatt en styreplass eller møterett»*, sier kommunedirektøren.

Heller ikke kommunalsjefen for samfunn og kultur opplever noen dissens mellom styrets og kommunens mål og interesser. Samtidig peker han på at det bestandig er behov for å oppdatere styret om kommunens utfordringer.

Kommunalsjefen forteller at selskapet ikke rapporterer skriftlig til kommunen utover årsrapporteringen til formannskapet, og at det ikke er fastlagt noen konkrete punkter selskapet skal rapportere på.

3.4 Vurdering

Selskapets rolle og ansvar i kommunens næringsarbeid er ikke beskrevet tydelig nok.

Når en kommune legger oppgaver ut til selvstendige rettssubjekt, er det etter revisjonens mening svært viktig at det er formalisert hvem som har ansvaret for hva. Det er i denne sammenheng uten betydning at kommunen er eier av selskapet. Eierrollen skal uansett holdes adskilt fra kommunens anskaffelse av tjenester.

Revisjonen har ikke fått fremlagt noe styrende dokument fra kommunen eller selskapet som konkretiserer rolle- og ansvarsforholdene. Vi har fått inntrykk av at det mest sentrale styrende dokumentet for kommunen som eier, - selskapets vedtekter, også legges til grunn for det operative næringsarbeidet. Selv om det så langt ikke har oppstått situasjoner hvor rolle- og ansvarsforhold har blitt satt på spissen, mener revisjonen at det både er i selskapets og kommunens interesse at roller og ansvar i næringsarbeidet blir formalisert.

Revisjonen har merket seg som positivt at det nå arbeides med en oppdragsavtale som skal tydeliggjøre ansvar og roller i næringsarbeidet, og at også temaplanen for næring i større grad vil konkretisere selskapets rolle.

Selskapet og kommunens administrasjon har felles forståelse av mål, roller og ansvar i næringsarbeidet.

En generell utfordring man kan støte på når kommunen legger oppgaveløsningen til selvstendige selskaper, er at det kan oppstå ulik målstruktur mellom oppdragsgiver og utfører. Dette synes etter revisjonens vurdering ikke til å være tilfelle for Steinkjer Næringssselskap AS. Vi har ikke funnet noen tegn som tyder på at selskapet forfølger mål og interesser som ikke harmonerer med kommunens. Selv om det mangler en avtale som tydeliggjør ansvar og roller, er det også godt sammenfall mellom hvordan kommunen og selskapet oppfatter rolledelingen. Dette vil revisjonen tilskrive den tette møteoppfølgingen.

Det er etablert gode samhandlingsrutiner med kommunen.

Etter revisjonens vurdering blir samhandlingen mellom kommunen og selskapet ivaretatt på en god måte. Det skilles tydelig mellom kommunens rolle som eier av selskapet og kommunens rolle som tjenesteyter og tilrettelegger for næringsutvikling. Revisjonen har merket seg som positivt at den administrative kontakten er formalisert gjennom faste møter med hyppig frekvens, der kommunen stiller med den administrative ledelsen. Dette sikrer god forankring og forutsigbarhet for begge parter, samtidig som aktuelle saker løpende kan tas opp til drøfting.

I tillegg er det etablert rutiner for årlige eiermøter, hvor kommunen gir signal om hvilke strategiske prioriteringer de ønsker fra selskapet. Dermed blir generalforsamlingene en arena som utelukkende behandler de formelle sakene som følger av aksjeloven.

Selskapet og kommunen har felles forståelse av styringsmekanismene.

Revisjonens hovedinntrykk er at kommunens styring av selskapets virksomhet er tillitsbasert og preget av løpende og tett dialog. Selskapet og kommunen synes å ha samme forståelse av denne styringsmåten.

Det eksisterer ikke noen avtale mellom partene som tilsier at styringen er avtalebasert. Kommunen har heller ikke fastsatt noen etterprøvbare mål som selskapet skal rapportere resultatene mot, og det foregår dermed ingen reell mål- og resultatstyring. Revisjonen har imidlertid ikke fått inntrykk av at det oppfattes på noen annen måte hverken fra selskapet eller kommunens side.

4 KOMMUNENS TJENESTEOPPDRAG

4.1 Problemstilling

Blir tjenester på oppdrag fra kommunen utført i tråd med regelverk og avtaler?

4.2 Revisjonskriterier

Følgende revisjonskriterier er utledet for denne problemstillingen:

- I selskaper med bare én aksjonær, skal styret sørge for at avtaler mellom selskapet og aksjeeieren nedtegnes skriftlig.
- Selskapet må påse at betingelsene for utvidet egenregi er oppfylt
- Det bør være avklart om selskapet driver avgiftspliktig omsetning til kommunen
- Saksdokumenter skal være åpne for innsyn med mindre det er hjemmel for unntak
- Søknader om bedriftsrettet støtte skal vurderes opp mot fastsatte tildelingskriterier
- Saksbehandling på oppdrag fra kommunen skal være kvalitetssikret

Utledningen av revisjonskriteriene er beskrevet i vedlegg 1.

4.3 Funn

4.3.1 Avtaledokumenter om tjenesteyting til Steinkjer kommune

Det eksisterer ingen særskilt oppdragsavtale som angir hvilken ytelse kommunen skal ha igjen for midlene som overføres til selskapet. Forventninger og målsettinger om tjenestene er heller ikke konkretisert skriftlig på andre måter fra kommunens side. Midlene som overføres fra kommunen blir klassifisert i begge regnskapene som tilskudd, og ikke som kjøp av tjeneste.

Både fra kommunen og selskapet blir det opplyst at det arbeides med en oppdragsavtale. Kommunedirektøren opplyser at oppdrag til selskapet som går utenom den ordinære jobben skjer som politisk forankrede bestillinger, eksempelvis temaplan næring. Temaplanen vil etter hvert bli førende for hvilke oppdrag som legges til Steinkjer Næringssselskap. Utover dette viser kommunedirektøren til selskapets vedtekter som et førende dokument.

Daglige leder forteller at de har laget en oversikt sett fra selskapets ståsted om oppgaver de løser i dag som sitt utgangspunkt om innholdet i oppdragsavtalen. Hun peker på at avtalen må tilpasses den kommende temaplanen for næring, og at det må vurderes hvor detaljert en oppdragsavtale bør være for å beholde den nødvendige fleksibiliteten. I forarbeidet har selskapet innhentet avtaleeksempler fra andre kommuner. Daglig leder forteller videre at det

er lagt opp til en diskusjon i styret om detaljeringsgraden, ettersom dette har mye å si for selskapets handlingsrom.

Ifølge daglig leder har eier kommet med tydelige forventninger gjennom eiermøtene til hva næringsselskapet skal levere til Steinkjer kommune, og derigjennom hva som er innenfor formålet med driftstilskuddet. Hun forteller at signerte protokoller fra eiermøtene så langt har fungert som skriftlig avtale. Innholdet i tjenestene til kommunen formaliseres i protokollen fra eiermøtet, og er utgangspunkt for strategi og handlingsplaner som vedtas av styret.

Styreleder er bevisst på at aksjeloven har en bestemmelse om at styret skal påse at avtaler mellom selskapet og en eneaksjonær nedtegnes skriftlig⁷, og at det fra styrets side derfor er et sterkt ønske om å få på plass en oppdragsavtale.

4.3.2 Avtaleforvaltning

Anskaffelsesreglene

Steinkjer kommune gjennomfører ikke konkurranse for oppgavene som legges til Steinkjer Næringsselskap AS. Dette med henvisning til unntaksreglene for *utvidet egenregi*. Det er tre kriterier for at unntaksreglene for utvidet egenregi kan komme til anvendelse, hvor alle må være oppfylt. Det kan inngås kontrakter med et annet rettssubjekt når:

- Oppdragsgiver må ha tilsvarende kontroll over tilbyderen som den kontrollen han har over egen virksomhet (kontrollkriteriet)
- Tilbyder må utføre mer enn 80 prosent av sin aktivitet for oppdragsgiveren eller andre rettssubjekter som oppdragsgiveren kontrollerer (omsetningskriteriet)
- Det kan ikke være private kapitalandeler i selskapet som er tilbyder (kapitalkriteriet)

En *kontrakt* er etter anskaffelsesforskriftens § 4-1 definert som en gjensidig bebyrdende skriftlig avtale. Vilkårene må være oppfylt i hele kontraktsperioden, noe som innebærer at tilbyder må påse at omsetningsvilkåret hele tiden er innfridd. Ledelsen i Steinkjer Næringsselskap AS er bevisst på denne begrensningen, og holder kontroll med at omsetningen til andre enn Steinkjer kommune ikke kommer over 20 prosent. Regnskapet for 2021 viste en omsetningsandel til andre enn Steinkjer kommune på 15,6 prosent, og for 2022 11,3 prosent.

Utfra rammebetingelsene for selskapets virksomhet anser ikke daglig leder begrensningen å være noe problem. Hun peker på at selskapet uansett ikke kan selge tjenestetyper som inngår

⁷ Aksjelovens § 6-13

i førstelinjetjenestene til kommunen, og at tjenestesalg til andre ikke skal virke konkurransevridende i markedet.

Styreleder peker på at handlingsrom og utfordringer endrer seg over tid, og at det er viktig å ha en prosess for å tilpasse seg disse. Da må man blant annet se på om taket på 20 prosent omsetning til andre enn kommunen kan bli et problem.

Merverdiavgiftsloven

Det skal beregnes merverdiavgift⁸ ved omsetning av tjenester med mindre disse er eksplisitt unntatt. Håndteringen av merverdiavgift skal være dokumentert i et salgsdokument⁹. Avgiftspliktig omsetning forutsetter at det foreligger en gjensidig bebyrdende transaksjon¹⁰, hvor det er en direkte kobling mellom tjenesten som ytes og vederlaget som mottas. Om det er omsetning eller tilskudd i avgiftslovens forstand, må vurderes i det konkrete tilfellet, og betegnelsen som partene bruker på vederlaget er uten betydning.

Steinkjer Næringselskap AS inntektsfører midlene fra Steinkjer kommune som tilskudd, hvor det ikke blir beregnet merverdiavgift. Daglig leder forteller at disse forholdene ble kartlagt for rundt 10 år siden. Selskapets eksterne regnskapsfører har opplyst til revisjonen at midlene klassifiseringsen som tilskudd helt siden de overtok oppdraget i 2014. Da fikk de informasjon om at transaksjonen var betraktet som «ikke vederlag for tjenester og varer». Revisor har ikke fått fremlagt noen dokumentasjon på at det er gjort en konkret vurdering av om dette er i samsvar med merverdiavgiftsreglene.

Skatteetaten har kommet med uttalelse i en beslektet sak¹¹, hvor det ble konkludert med at tilskuddet måtte anses som et vederlag for en avgiftspliktig tjeneste. Det ble lagt vekt på at avtalen fremstod som et klart alternativ til egenregi-løsning for kommunen. Det finnes imidlertid eksempel på motsatt konklusjon i et tilfelle der selskapet hadde full frihet til å disponere midlene.

Steinkjer Næringselskap AS er registrert i merverdiavgiftsregisteret, og Steinkjer kommune er omfattet av momskompensasjonsordningen. Det innebærer at inn- og utgående merverdiavgift ikke har noen økonomisk konsekvens for noen av partene.

⁸ Merverdiavgiftsloven, LOV-2009-06-19-58, kapittel 3.

⁹ Forskrift om bokføring §5-1-1

¹⁰ Merverdiavgiftshåndboken kap. 1-3.2.16

¹¹ Bindende forhåndsuttalelse 52/03

Dokumentoffentlighet

Daglig leder er bevisst på at selskapet er underlagt offentlighetsloven. Hun forteller de har system og rutiner for journalføring av dokumenter gjennom mappestrukturen for arkivering. Når de sender dokumenter til Steinkjer kommune, blir dokumenter som er unntatt offentlighet merket med unntakshjemmel. Denne merkingen består når dokumentene tas inn i kommunens journalsystem. All dokumentasjon av saksbehandlingen for bedriftsrettet støtte registreres i søknadsportalen *regionalforvaltning.no*.

4.3.3 Saksbehandling av bedriftsrettet støtte

Steinkjer Næringssselskap AS saksbehandler søknader om tilskudd fra kommunens næringsfond, og har også hatt til oppgave å behandle søknader knyttet til kompensasjonsordning for lokale virksomheter under pandemien. Det er kommunedirektøren som fremmer sakene for politisk behandling, og som utad har det formelle ansvaret for saksbehandlingen.

Selskapet benytter det digitale systemet til *regionalforvaltning.no* for søknadsbehandling. De har rutiner for habilitetsvurderinger, og det er aldri den som veileder et selskap som behandler søknader om støtte.

Styreleder forteller at styret så langt har utført noe tilsyn med saksbehandlingen, hvor det er rettet fokus mot rolle- og ansvarsfordelingen mellom kommuneadministrasjonen og styret. Styrets tilsynsoppgaver vil imidlertid bli satt mer i system når styreportalen de har anskaffet er tatt fullstendig i bruk. I årshjulet til styreportalen ligger internkontroll inne som styreaktivitet på høsthalvåret.

Revisjonen har undersøkt et utvalg av søknader som er saksbehandlet av Steinkjer Næringssselskap, og har avgrenset utvalget til søknadsbehandlingen for den syvende og siste fordelingsrunden til kommunene knyttet til kompensasjon for smitteverntiltak. Steinkjer kommune fikk i denne runden kr 851.000 til fordeling. I tilskuddsbrevet fra Kommunal- og distriktsdepartementet ble det lagt føringer for hvilke bransjer som burde tilgodeses.

Tildelingskriterier

Steinkjer Næringssselskap AS fikk i oppdrag fra Steinkjer kommune å gi kommunedirektøren faglige innspill til kriterier basert på de statlige føringene tilpasset det lokale næringslivet sine behov.

Næringssselskapet utarbeidet et forslag til kriterier for tilskuddsfordelingen, og etter innstilling fra kommunedirektøren ble kriteriene fastsatt av formannskapet i sak 28/2022 den 24. mars 2022. Der ble de samme seks prioriterte bransjene som i departementets tilskuddsbrev listet opp:

- Serveringsvirksomhet
- Overnattingsvirksomhet
- Sport og fritid
- Reisebyråer og -arrangører
- Kunst og underholdning
- Kongress-, messe- og utstillingsvirksomhet

I kriteriene heter det videre:

«Dokumentert tapt omsetning i perioden 01.08.22 - 01.03.22 (sic!) blir prioritert i saksbehandlingen. Ved denne tildelingen vil virksomheter som har mottatt tidligere kompensasjonsordninger ikke bli prioritert»

Søknadsvurderinger opp mot kriteriene

Steinkjer Næringssselskap AS fikk i oppdrag å bistå kommunedirektøren med saksbehandlingen av søknadene.

Fordelingen av midlene ble vedtatt av formannskapet i sak 49/2022 den 12. mai 2022. Etter innstilling fra kommunedirektøren sluttet formannskapet seg til tildelingsforslaget fra Steinkjer Næringssselskap.

I et vedlegg til saken fremgikk det hvordan Steinkjer Næringssselskap hadde vurdert søknadene. Der heter det:

«9 søknader ble vurdert å falle utenfor kriteriene og er foreslått avslått. Dette gjelder kriterier om ikke prioritert bransje og virksomheter som har mottatt kompensasjonsmidler i tidligere søknadsrunder.»

For de ni søknadene som ble foreslått avslått er begrunnelsene angitt i vedlegget til saken.

Tabell 3. Steinkjer Næringssselskap sin begrunnelse for avslag

Søker	Begrunnelse for avslag
Thai Thai Steinkjer	Har mottatt midler fra tidligere tildelinger av kompensasjonsfond
Kvam Hotell	Har mottatt midler fra tidligere tildelinger av kompensasjonsfond
Hårsenteret AS	Ikke prioritert bransje
Vinterfest	Har mottatt midler fra tidligere tildelinger av kompensasjonsfond
Chef Steinkjer	Har mottatt midler fra tidligere tildelinger av kompensasjonsfond
Lykkeland	Har mottatt midler fra tidligere tildelinger av kompensasjonsfond
Steinkjer Sport & Event	Har mottatt midler fra tidligere tildelinger av kompensasjonsfond

Lille My Hudpleie og Aromaterapi	Ikke prioritert bransje
Sahin	Har mottatt midler fra tidligere tildelinger av kompensasjonsfond

Kilde: Vedlegg til formannskapetets sak 49/2022

Revisjonen har kontrollert om begrunnelsene stemmer med de faktiske forhold. Avslagene for to selskap ble begrunnet med at de ikke tilhørte prioritert bransje. Revisjonens oppslag på bransjetilknytningen i Foretaksregisteret for de to, viser at de ikke var omfattet av de prioriterte bransjene i tildelingskriteriene.

Syv foretak fikk begrunnet avslagene med at de hadde fått tildelt midler ved tidligere søknadsrunder. Revisjonens oppslag mot kommunens regnskapsregistre viser at dette medfører riktighet. Samtlige syv mottok tilskudd i en eller flere av de tre foregående tildelingsrundene.

Ifølge kriteriene skulle kompensasjonen prioriteres utfra tappt omsetning for en angitt periode. I vedlegget til formannskapetets sak er omsetningstapet for selskapene som oppfylte de øvrige kriteriene angitt i en tabell for kalkulasjon av støttebeløpene. I innstillingen fra Steinkjer Næringssselskap AS heter det:

«Samtlige søknader er saksbehandlet, de som er innenfor kriteriene er gjennomgått med søker/regnskapskontor og derfor kan det være avvik mellom oppgitt sum søknad- og beløpet som er godkjent søknadsbeløp»

Revisjonen har undersøkt om det er innhentet og oppbevart dokumentasjon for tappt omsetning for tre av støttmottakerne, og fått en redegjørelse fra daglig leder om hvordan de fastsatte de godkjente søknadsbeløpene for disse. I redegjørelsen heter det at omsetningstapet er vurdert individuelt basert på dokumentasjonen fra hver enkelt søker. Dokumentasjonen som revisjonen har fått oversendt inneholder følgende:

- Søknadsskjema med angivelse av omsetningstap og vedlagt dokumentasjon
- Underliggende dokumentasjon for tappt omsetning
- Tilsagnsbrev

Kvalitetssikring av beslutningsgrunnlaget som ble oversendt til kommunen

Selskapets daglige leder opplyser at det faglige forslaget til fordeling av tilskuddspotten ble gjennomgått i møte med kommunedirektøren, og deretter oversendt skriftlig. Før oversendelse til kommunen har selskapet rutiner for at teamet av tre ansatte kvalitetssikrer vurderinger og innstilling til vedtak. Kommunedirektøren fremmet saken for politisk behandling i formannskapet.

Saken revisjonen har undersøkt hadde to vedlegg som var utarbeidet av Steinkjer Næringssselskap AS; en verbal beskrivelse av kriterier og saksbehandling, og en tabell som viste utregningen av støttebeløp til den enkelte søker. Formannskapetets vedtak henviste til sistnevnte.

I den verbale beskrivelsen ble det opplyst at det var 15 søknader, og at 6 av disse oppfylte kriteriene. Tabellvedlegget viste imidlertid at det var 17 søknader, og at 7 oppfylte kriteriene.

I den verbale beskrivelsen heter det:

«Alle er innstilt på et grunnbeløp på kr 60 000. Alle søknader er i tillegg innstilt på 20 % av godkjent tap omsetning»

Revisjonen har sjekket om kalkulasjonen er konsistent med denne beskrivelsen, og har merket seg følgende:

- Grunnbeløpet på kr 60.000 er trukket fra det godkjente søknadsbeløpet før 20-prosentandelen er beregnet. Dette er ikke i samsvar med den verbale beskrivelsen. Revisjonen har bedt om en kommentar fra daglig leder, og hun erkjenner at beskrivelsen var upresis.
- Steinkjer Golfsenter har ikke fått tildelt noe grunnbeløp, men derimot 20 prosent av godkjent omsetning. Ifølge daglig leder ble det foretatt en individuell vurdering ut fra beløpets størrelse, men at dette dessverre ikke ble dokumentert i sakspapirene.

4.4 Vurdering

Tjenesteytingen til kommunen blir ikke regulert av noen skriftlig avtale.

Etter revisjonens vurdering overholdes ikke bestemmelsen i aksjelovens § 6-13 (3) som sier at:

«I selskaper som bare har én aksjonær, skal styret sørge for at avtaler mellom selskapet og aksjeeieren nedtegnes skriftlig»

Etter revisjonens vurdering bør en slik avtale konkretisere tjenesteoppdragene fra kommunen. Så lenge det er to adskilte rettssubjekt, bør det uavhengig av den spesielle lovbestemmelsen stilles samme krav til skriftlig regulering av rettigheter og plikter som i ethvert annet avtaleforhold. En formell avtale vil også synliggjøre at selskapets rolle som tjenesteyter ikke styres gjennom kommunens eierskap, men som et forretningsmessig forhold. Revisjonen har merket seg som positivt at det arbeides med en oppdragsavtale.

Selskapet påser at betingelsene for utvidet egenregi er oppfylt.

Selskapet leverer tjenester til kommunen etter unntaket i anskaffelsesreglene om utvidet egenregi. For å komme inn under unntaket, må selskapet påse at omsetningen til andre enn kommunen ikke kommer over 20 prosent. Etter revisjonens vurdering har selskapet bevissthet og rutiner for å se til at dette blir overholdt.

Uten at det har betydning for hva selskapet står ansvarlig for, vil revisjonen peke på at betingelsene for utvidet egenregi forutsetter at det foreligger en skriftlig avtale mellom partene. Som oppdragsgiver er det kommunen som har ansvaret for at dette er på plass.

Selskapet bør forsikre seg om at tjenesteytingen til kommunen er fritatt fra moms.

Etter revisjonens vurdering er det grunnlag for tvil om tilskuddet fra kommunen er å anse som avgiftspliktig omsetning eller ikke. Transaksjonen ligger i en gråson. Det presiseres at revisjonen ikke har tatt stilling til hva som er korrekt momshåndtering. Selv om behandlingen av merverdiavgift ikke har noen økonomiske konsekvenser for partene, er det særskilt viktig at offentlig eide selskaper overholder regelverket.

Selskapet forholder seg til reglene i offentlighetsloven.

Som et offentlig eid selskap som ikke drives i konkurranse med andre, er Steinkjer Næringssselskap AS underlagt offentlighetsloven. Etter revisjonens vurdering har selskapet tilfredsstillende bevissthet, kompetanse og system til at saksdokumenter blir håndtert i tråd med loven.

Søknader om bedriftsrettet støtte blir vurdert opp mot fastsatte kriterier.

Søknadsvurderingen for siste tildelingsrunde av koronakompensasjon for næringslivet skjedde etter revisjonens vurdering i tråd med de kriteriene som formannskapet i Steinkjer kommune hadde fastsatt. Selv om revisjonens begrensede utvalg gir svakt grunnlag for å generalisere om all saksbehandling, viser utvalget at Steinkjer Næringssselskap AS har system for å begrunne innstillinger på en saklig måte opp mot tildelingskriterier. I tillegg viser det at selskapet på en etterprøvbart måte dokumenterer grunnlaget for tildeling av bedriftsrettet støtte.

Rutinene for kvalitetssikring av beslutningsgrunnlaget kan forbedres.

Beslutningsgrunnlaget for siste tildelingsrunde for koronakompensasjon som ble oversendt kommunen hadde noen unøyaktigheter og mangler. Det var ikke fullt ut samsvar mellom prinsippbeskrivelsen av tilskuddsfordelingen og hvordan støttebeløpene ble beregnet. Heller ikke saksopplysninger om antall søknader var korrekt oppgitt. Selv om det ikke behøver å ha noen konsekvens for vedtaket, er det viktig at kommunen kan stole at alle saksopplysningene er rett.

5 ØKONOMISTYRING

5.1 Problemstilling

Har selskapet system og rutiner som sikrer kostnadseffektiv drift og god økonomistyring?

5.2 Revisjonskriterier

Følgende revisjonskriterier er utledet for denne problemstillingen:

- Myndigheten til daglig leder skal være formalisert.
- Daglig leder skal minst hver fjerde måned rapportere til styret om selskapets virksomhet, stilling og resultatutvikling.
- Selskapet bør ha system for å sikre kostnadseffektiv drift.
- Styret skal påse at selskapets økonomiforvaltning er underlagt betryggende kontroll.
- Selskapet bør klargjøre om de er omfattet av anskaffelsesreglene.
- Styret skal sikre tilstrekkelig økonomirapportering til selskapets eier.

Utleddningen av revisjonskriteriene er beskrevet i vedlegg 1.

5.3 Funn

5.3.1 System og rutiner

Myndigheten til daglig leder

Daglig leders myndighet er formalisert gjennom et delegeringssystem vedtatt av styret den 2. februar 2009. Den daglige driften og økonomistyringen av selskapet er delegert til daglig leder innenfor det budsjettet som styret har vedtatt. Myndigheten til å gjennomføre investeringer og innkjøp har en øvre ramme på kroner 50.000. Anskaffelser utover denne rammen må fremmes som sak til styret. Alle fakturaer skal anvises av daglig leder etter at de er attestert av de andre ansatte.

Styreleder opplyser at det ikke har vært noen saker i styret knyttet til daglig leders økonomifullmakter, og at dette fungerer godt. Økonomien er oversiktlig og grei med begrenset handlingsrom, hvor daglig leder er flink til å ta opp ting med styret.

Rapportering fra daglig leder til styret

Ifølge daglig leder blir det lagt frem regnskapsrapporter i hvert ordinært styremøte. I styreprotokollene er det angitt tre saker om slik rapportering for 2022:

- Sak 10/22 av 20.04.22: Regnskapsrapport pr 31.03.22

- Sak 18/22 av 06.09.22: Regnskapsrapport pr 31.08.22
- Sak 8/23 av 18.01.23: Regnskapsrapport pr 31.12.22

I saksfremstillingene er det gjort rede for utviklingen så langt i året sammenholdt med budsjett, og hvordan utsiktene er for resten av året. Daglig leder forteller at regnskapsrapportene blir sendt ut til styret før møtene, og gjennomgått under behandlingen.

Selskapets kostnadsstyring

Tabell 4. Sum driftskostnader 2017-2022

2017	2018	2019	2020	2021	2022
3.996.000	4.270.000	3.863.000	3.707.000	3.908.000	3.225.000

Kilde: Regnskapstall.no

Over den siste femårsperioden har selskapet redusert sine samlede driftskostnader med knapt 20 prosent. Samtidig har lønns- og prisnivået i kommunal sektor økt med rundt 20 prosent¹².

Tabell 5. Driftstilskudd fra kommunen 2017-2022

2017	2018	2019	2020	2021	2022
3.169.000	3.292.000	2.880.000	2.998.000	3.162.000	2.980.000

Kilde: Regnskapstall.no – annen driftsinntekt

Reduksjonen i kommunalt driftstilskudd fra 2017 til 2022 utgjør rundt 6 prosent målt i løpende priser, og rundt 26 prosent når det tas hensyn til lønns- og prisveksten i perioden.

Ifølge daglig leder har ikke oppdragene fra kommunen blitt redusert i denne perioden. Hun peker på at selskapet hele tiden jobber med metodisk utvikling, og at de benytter LEAN-tilnærming¹³ i metodeutviklingen.

Tabell 6. Årsresultat 2017-2022

2017	2018	2019	2020	2021	2022
57.000	51.000	18.000	195.000	-266.000	211.000

Kilde: Regnskapstall.no

¹² Kilde: KS.no: Kommunal deflator (vektet gjennomsnitt for pris- og lønnsvekst i kommunal sektor)

¹³ Filosofi og metode for å utvikle strømlinjeformede prosesser ved fremstilling av varer og tjenester

Med unntak for ett år har selskapet avlagt årsoverskudd de siste seks årene. Steinkjer Næringssselskap AS stod ved siste årsskifte bokført med en egenkapital på 4,1 millioner kroner, hvorav 2,3 millioner kroner var opptjent.

I kommunedirektørens budsjettkommentarer for 2023 heter det:

«Med de store økonomiske utfordringene kommunen har, så må det også vurderes økonomisk effektivisering innenfor næringsområdet. I første omgang knyttes den økonomiske innsparingen til at 1 mill kroner av tilskuddet til Steinkjer næringssselskap finansieres av det kommunale næringsfondet i 2023. I løpet av 2023 må det sees på andre muligheter for en økonomisk effektivisering av også dette området»

Daglig leder forteller at hun så langt ikke har vært involvert i noen konkret oppfølging av disse signalene om økonomisk effektivisering. Hun understreker at selskapet hele tiden jobber med å bruke minst mulig penger, og at det er løpende dialog med styret rundt dette. At selskapet blir utfordret på å lage en ambisiøs næringsplan for kommunen samtidig som det skal spares, opplever hun som krevende å håndtere.

Daglig leder forteller at hensynet til målrettet og kostnadseffektiv drift primært ivaretas gjennom budsjettprosessen og regnskapsrapporteringen. I tillegg rapporterer daglig leder til styret på indikatorer for næringsutviklingen. Hun har kontinuerlig diskusjon med styret om hvilke indikatorer som skal brukes. De bruker blant annet tall fra Innovasjon Norge, konkurstall og innbyggerstatistikk. Daglig leder er imidlertid bevisst på at det ikke er noen enkel årsaks-virkningssammenheng rundt dette, og det er vanskelig å si noe om hva som er næringssselskapets bidrag til utviklingen.

Daglig leder peker på at det ikke finnes noen offentlig statistikk som er egnet til å sammenligne økonomisk effektivitet mot andre næringssselskap. Indikatorene som selskapet støtter seg på forteller bare om aktivitet. Det er noe ulikt hvordan kommunene rapporterer næringsmidler, og KOSTRA-tallene er derfor lite egnet.

Budsjettet for 2022 ble behandlet i styresak 4/22 den 25. januar 2022. I saksfremlegget ble det vist til at styret den 14. desember 2021 hadde bedt om et eiermøte med kommunen for å ta opp nivået på driftsstøtten før budsjettet ble behandlet. Et slikt eiermøte ble avholdt den 7. januar. I saksfremlegget til styret heter det videre:

«SNS mottar for lav driftsstøtte i forhold til oppgavene som utføres for Steinkjer kommune. Driftsstøtten er redusert fra 3 180 000 i 2014 til 2 980 000 i 2022. Dette har medført at tjenest salg må prioriteres for å få budsjettet i balanse»

Etter avtale med kommunedirektøren ble det for 2022 funnet en løsning hvor selskapet skulle søke om tilleggsbevilgning på kroner 200.000 for ekstraordinært arbeid knyttet til koronapandemien. Styret vedtok budsjettforslaget under denne forutsetningen, og midlene ble tilleggsbevilget av formannskapet i sak 24/22 den 17. mars 2022 i tråd med søknad fra selskapet av 28. januar 2022.

Budsjettet for 2023 ble behandlet og vedtatt av styret i sak 7/23 den 18. januar 2023. Budsjettforslaget fra daglig leder bestod av et regneark på artsnivå med et årsresultat på kroner 35.057. Budsjettoppstillingen hadde sammenstillingskolonner for budsjett og regnskapsprognose for 2022. Driftstilskudd, lønnsutgifter og pensjonsutgifter var utdypet i noter.

I styreprotokollen heter det:

«Administrasjonen la fram forslag til budsjett for kommende periode. Styret stilte en rekke spørsmål som ble tilfredsstillende besvart av administrasjonen. Etter en grundig diskusjon ble administrasjonens forslag til budsjett lagt fram for godkjenning.»

Styret vedtok budsjettforslaget med tilføyelse av at «styret støtter prosessen med å skaffe finansiering for ny stilling fra høsten 2023».

I samme styremøte som budsjettbehandlingen ble handlingsplanen for første halvår i 2023 behandlet og vedtatt.

Styrets kontrollhandlinger

I styreinstruksen for Steinkjer Næringssselskap AS¹⁴ heter det at «styret skal påse at virksomhet, regnskap og formuesforvaltning er gjenstand for betryggende kontroll». Det er trukket frem at styret skal påse at selskapets egenkapital er forsvarlig, og at de har handleplikt dersom så ikke er tilfelle. Under henvisning til aksjeloven § 3-5 angir styreinstruksen at styret skal være orientert om gjeldende lovgivning og selskapets vedtekter, og sørge for at disse blir fulgt. Om forholdet mellom daglig leder heter det at «styret skal føre tilsyn med den daglige ledelsen av selskapet, og har ansvar for tilsetting av daglig leder».

Styret får fremlagt regnskapsrapporter i hvert ordinært styremøte. Revisjonen gått gjennom styreprotokollene fra 2022 for å se om det er dokumentert noen ytterligere kontrollhandlinger fra styrets side, og har funnet følgende:

¹⁴ Fastsatt av styret 18. desember 2017

- Sak 05/22: Orienteringer og rapportering om kompensasjonsordning 3 for Steinkjer kommune, mulighetsstudie (Norturaprojektet), status for bedriftsnettverk og akkvisisjon.
- Sak 09/22: Årsmeldingen for 2021 ble vedtatt.
- Sak 09/23: Det ble vedtatt at det skal gjennomføres årlig evaluering av daglig leder.

Styreleder opplever at styret fyller sitt kontrollansvar gjennom behandlingen av budsjett, regnskapsrapporter, prognoser og andre økonomisaker som blir forelagt styret. Han trekker frem at selskapet har gode rutiner på området, en rutinert daglig leder og et kompetent styre. Styreleder mener at beslutningsgrunnlaget for budsjettet og regnskapsrapportene er tilstrekkelig. Han forteller at dette synet deles med resten av styret, og at de har uttalt at de ikke har behov for å gå inn i detaljene eller detaljstyre økonomiforvaltningen.

Styret får ikke noen data eller analyser med benchmarking mot andre næringssselskap sine kostnader. Styreleder peker på at det er et lite selskap med tre ansatte, og at tidsbruken for slik informasjonsinnhenting i seg selv ikke er forenlig med å drive kostnadseffektivt.

5.3.2 Anskaffelser

Selskapets anskaffelser av varer og tjenester

Hovedvekten av selskapets driftskostnader består av lønn med tilhørende sosiale kostnader. Anskaffelse av varer og tjenester utgjorde i 2022 drøyt 0,6 millioner kroner. De største postene var knyttet til leie av lokaler, inventar, regnskaps- og revisjonstjenester og dataløsninger.

Selskapets forhold til anskaffelsesreglene

Om offentlig eide selskap er omfattet eller ikke, beror på en konkret vurdering av om følgende vilkår er til stede:

- Bedriften er opprettet for å ivareta allmennhetens behov og er ikke av industriell eller forretningsmessig karakter,
- bedriften er et selvstendig rettssubjekt, og
- den har en nær tilknytning til det offentlige

Dersom alle vilkårene er oppfylt, plikter selskapet å følge anskaffelsesreglene ved kjøp av varer og tjenester.

Daglig leder forteller at det er vurdert om selskapet er omfattet av lov om offentlige anskaffelser, og konkludert med at så er tilfelle. Det er imidlertid sjelden at anskaffelsene kommer over terskelverdiene, men hun har eksempler på at det er gjennomført begrenset konkurranse. Daglig leder trekker også frem at de minner om anskaffelsesreglene når de jobber mot eksterne.

5.3.3 Økonomirapportering til eier

Rapporteringsrutiner

I den nylig vedtatte eierskapsmeldingen til Steinkjer kommune¹⁵ er det nedfelt forventninger til selskap der kommunen eier mer enn halvparten av aksjene. Herunder heter det:

«Styret utarbeider årsberetning, og redegjør der for om selskapet følger forventningene til styret og forklarer eventuelle avvik»

Ifølge styreinstruksen til Steinkjer Næringssselskap AS skal styret legge frem forrige års regnskap og årsberetning for generalforsamlingen minimum en uke før generalforsamlingen avholdes. Protokollene fra 2021 og 2022 viser at generalforsamlingen behandlet selskapets årsregnskap og balanse med noter. Det ble ikke fremlagt noen årsberetning. Dette er ikke lenger noe krav etter aksjeloven og regnskapsloven, ettersom selskapet kommer inn under reglene for små foretak. Før lovendringen ble det utarbeidet årsberetning til generalforsamlingen.

Ved siden av den formelle rapporteringen til generalforsamlingen, legger selskapet frem en årsmelding til formannskapet i form av en PowerPoint-presentasjon. Av protokollene fra formannskapet den 15. september 2021 og 17. juni 2022 fremgår det at rapporteringen håndteres som orienteringssaker uten noen forutgående saksbehandling fra kommunens side. Årsmeldingen er dermed ikke tilgjengelig via kommunens innsynsløsning for politiske saker. Ifølge daglig leder blir årsmeldingen også lagt frem som vedlegg til regnskapssaken i generalforsamlingen, men den ble ikke formelt oversendt som en del av innkallingen.

Hverken daglig leder eller styreleder har registrert noen signal fra kommunen om at de ønsker andre rapporteringsrutiner. Daglig leder er bevisst på at bred forankring hos eier er viktig, og at dette ikke bare omfatter den politiske toppledelsen. *«Det er viktig at alle partier kan få mene noe om, og komme med tilbakemeldinger om det selskapet gjør»*, fremholder daglig leder. Av denne grunn har hun ved flere anledninger vært i formannskapet med orienteringer.

Styreleder er i sitt første år i vervet, og ser at behovet for rapportering kan endre seg. Han peker på at det kan bli aktuelt å rapportere opp mot temaplan næring når den blir vedtatt. Styreleder forteller at de ønsker å ha en strategisamling hvor det i fellesskap med kommunen ses på hva det er viktig å rapportere om.

¹⁵ Behandlet av kommunestyret 24.05.2023

5.4 Vurdering

Myndigheten til daglig leder er formalisert.

Kravet til tydelige, formelle rammer for daglig leders økonomiske myndighet følger av aksjelovens bestemmelse om styrets kontrolloppgaver. Styret i Steinkjer Næringssselskap AS har fastsatt disponeringsfullmakter for daglig leder, og etter revisjonens vurdering er det tilstrekkelig avklart hvor langt myndigheten innen økonomiforvaltningen strekker seg.

Rapporteringskravene fra daglig leder til styret blir overholdt.

Ifølge aksjeloven skal daglig leder rapportere minst hver fjerde måned til styret om selskapets virksomhet, stilling og resultat. Revisjonen har funnet det godtgjort at Steinkjer Næringssselskap har rapporteringsrutiner som sikrer at dette blir ivaretatt, ettersom det i alle ordinære styremøter blir det lagt frem regnskapsrapporter.

Selskapets økonomiprosesser ivaretar hensynet til kostnadseffektiv drift.

Etter revisjonens vurdering har selskapet vist evne å tilpasse driften etter et avtakende kommunalt driftstilskudd. Vi kan ikke se at redusert tilskuddsnivå har blitt motsvart av lavere forventninger til hva selskapet skal levere, noe som indikerer at det er realisert effektiviseringsgevinster. Størrelsen på tilskuddet synes å være den viktigste driveren bak dette arbeidet. Kommunedirektøren har tatt til orde for ytterligere effektivisering av næringsarbeidet i tiden som kommer. Etter revisjonens vurdering blir det i den sammenheng nødvendig å fremskaffe data og analyser om mulige effektiviseringstiltak.

Styret påser at økonomiforvaltningen er underlagt betryggende kontroll.

Sett i forhold til selskapets størrelse og kompleksitet, viser styreprotokollene at styret ivaretar kontrollansvaret og vier tilstrekkelig oppmerksomhet til økonomistyringen.

Selskapet følger anskaffelsesreglene.

Ved anskaffelser av varer og tjenester er Steinkjer Næringssselskap underlagt de samme reglene som kommunen. Etter revisjonens vurdering har selskapet tilstrekkelig bevissthet, kunnskap og system for at regelverket skal bli overholdt.

Selskapet bør sikre tilstrekkelig økonomirapportering til eier gjennom en årsberetning.

Både selskapets styreinstruks og kommunens nye eierskapsmelding sier at det skal utarbeides en årsberetning. Etter revisjonens vurdering har disse bestemmelsene forrang foran unntakene for små selskap i aksjeloven og regnskapsloven, og kan dermed ikke begrunne at det ikke utarbeides en årsberetning til generalforsamlingen. Dokumentet bør både svare ut det innholdet som kreves etter eierskapsmeldingen, og sammenfatte virksomhet og resultat for året som har gått.

6 KONKLUSJONER OG ANBEFALINGER

6.1 Konklusjon

Er roller og ansvar i næringsarbeidet tydelig avklart mellom selskapet og kommunen, og fungerer samhandlingen hensiktsmessig?

Revisjonen konkluderer med at roller og ansvar i svært liten grad er formalisert, men at dette ikke har gått på bekostning av en hensiktsmessig og godt fungerende samhandling. Selskapsledelsen og kommunens administrative ledelse har sammenfallende syn på rolle- og ansvarsfordelingen i næringsarbeidet, og revisjonen har ingen indikasjoner på at selskapet forfølger mål eller interesser som ikke harmonerer med kommunens.

Det er etablert samhandlingsrutiner hvor det er et klart skille mellom kommunens eierrolle og rollen som oppdragsgiver for selskapets tjenesteyting. Samarbeidet om tjenesteytingen er basert på tillit og tett dialog, og i svært liten grad styrt av etterprøvbare resultatmål eller kontraktsbestemte ytelser. Selv om denne samhandlingsmåten har vist seg å fungere, vil revisjonen peke på at det kan være sårbart ved skifte av rolleinnhavere, og at den ikke reflekterer at kommunen og selskapet er to adskilte rettssubjekt hvor den ene er oppdragsgiver og den andre er utfører.

Blir tjenester på oppdrag fra kommunen utført i tråd med regelverk og avtaler?

Revisjonen konstaterer at det ikke foreligger noen skriftlig avtale mellom partene som regulerer hvilke ytelser selskapet skal levere. Dermed er det ikke mulig å etterprøve på en objektiv måte om avtaler blir overholdt. Aksjeloven sier at i selskap som bare har én aksjeeier, skal avtaler mellom selskap og aksjeeieren nedtegnes skriftlig. Revisjonen finner det kritikkverdig at dette ikke er fulgt opp, men har merket seg som positivt at det nå jobbes med å få en oppdragsavtale på plass.

Selskapet er underlagt anskaffelsesreglene og offentlighetsloven. Revisjonen konkluderer med at selskapet overholder de mest sentrale bestemmelsene i regelverket. På grunnlag av et utvalg fra saksbehandlingen, konkluderer revisjonen også med at selskapets innstillinger til kommunen om bedriftsrettet støtte blir saklig begrunnet opp mot fastsatte tildelingskriterier.

Det blir ikke beregnet og betalt merverdiavgift av transaksjonene mellom selskapet og kommunen. Revisjonen har ikke fått fremlagt dokumentasjon på at dette beror på en konkret vurdering, og finner det ikke opplagt at momsbehandlingen er i tråd med regelverket. Etter revisjonens mening bør selskapet undersøke dette nærmere.

Har selskapet system og rutiner som sikrer kostnadseffektiv drift og god økonomistyring?

Sett i forhold til selskapets størrelse, konkluderer revisjonen med at Steinkjer Næringsselskap AS i all hovedsak har gode system og rutiner. Vi har merket oss at selskapet har tilfredsstillende egenkapital og resultatutvikling til tross for et avtakende driftstilskudd, noe som viser god evne til effektivisering og tilpassing av driften til de økonomiske rammebetingelsene.

Styret legger ikke frem noen årsberetning til generalforsamlingen. Selv om det ikke er et krav etter lovverket, mener revisjonen at dette bør gjøres. Kommunens eierskapsmelding setter krav om en årsberetning, og det vil også kunne bidra til å gi eier verdifull informasjon om selskapets virksomhet og resultat.

6.2 Anbefalinger

Revisjonen vil anbefale at styret i Steinkjer Næringsselskap AS

- Behandler og vedtar avtaler om de tjenestene som selskapet skal utføre for kommunen.
- Sørger for at det blir undersøkt om transaksjonene mot kommunen er momspliktige.
- Sørger for at eier får årlige rapporter om selskapets virksomhet og resultat gjennom årsberetninger til generalforsamlingen.

KILDER

Aksjeloven. LOV-1997-06-13-44

Anskaffelsesloven. LOV-2016-06-17-73

Anskaffelsesforskriften. FOR-2016-08-12-974

Bokføringsforskriften. FOR-2004-12-01-1558

Forvaltningsloven. LOV-2022-12-20-115

Merverdiavgiftsloven. LOV-2009-06-19-58

Offentlighetsloven. LOV-2006-05-19-16

Regnskapsloven. LOV-1998-07-17-56

Busch, Johnsen, Klausen og Vanebo: Modernisering av offentlig sektor. New Public Management i praksis. Universitetsforlaget 2001

Brønnøysundregistrene. www.brreg.no

COSO-rammeverket (sammendraget) www.iiia.no/product/

Merverdiavgiftshåndboken 2023. www.skatteetaten.no

Skattedirektoratet: BFU 52/03

www.regnskapstall.no

Steinkjer Næringssselskap AS:

Protokoller fra generalforsamlinger 2020-2022

Referat fra eiermøter 2020-2022

Styreprotokoller 2022

Beslutningsgrunnlag for budsjett 2023

Årsregnskap 2022

Årsmelding 2021 – presentasjon til formannskapet

Presentasjon for formannskapet 17.06.2021: Satsinger og aktivitet i SNS

Presentasjon for formannskapet 15.12.2022: Temaplan næring

Styreinstruks av 18.12.2017

Delegasjonssystemet for Steinkjer Næringssselskap, vedtatt 02.02.2009

Brev til Steinkjer kommune med høringsuttalelse vedtatt av styret 12.08.2022

Dokumentasjon av saksbehandlingen for siste tildelingsrunde av koronakompensasjon

Steinkjer kommune:

Eiermelding 2022

Eierskapsmelding 2023-2027

Kommunedirektørens forslag til budsjett 2023 og økonomiplan 2023-2026

Temaplan næring Steinkjer kommune – utkast

Kommunestyrets sak 50/2022 av 21.09.2022: Steinkjer 2025

Formannskapetets sak 24/2022 av 17.03.2022

Formannskapetets sak 28/2022 av 28.03.2022

Formannskapetets sak 49/2022 av 12.05.2022

VEDLEGG 1 – UTLEDNING AV REVISJONSKRITERIER

Ifølge forskrift om kontrollutvalg og revisjon (§15) skal det etableres revisjonskriterier for gjennomføring av forvaltningsrevisjon. Revisjonskriterier er de krav og forventninger som forvaltningsrevisjonsobjektet skal revideres/vurderes i forhold til. Disse kriteriene skal være begrunnet i, eller utledet av, autoritative kilder innenfor det reviderte området. Slike autoritative kilder kan være lov, forskrift, forarbeider, rettspraksis, politiske vedtak (mål og føringer), administrative retningslinjer, samt statlige føringer og praksis.

Problemstilling 1 om roller og ansvar

Prinsipal-agentteori¹⁶

Under påvirkning av tankene bak New Public Management har utskilling av virksomhet i egne rettssubjekter vært et mye brukt virkemiddel i offentlig sektor. Tanken har vært å skape bedre produktivitet gjennom vektlegging av konkurranse og markedsløsninger. En av de mest sentrale teoriene innenfor denne retningen er prinsipal-agentteorien. Den fokuserer på styringsproblemene som kan oppstå mellom oppdragsgiver (prinsipal) og utfører (agent). Det sentrale er at prinsipalen er avhengig av agenten for å oppnå egne mål. Det er tre hovedårsaker til at dette kan være problematisk:

- Ulik målstruktur, hvor agenten kan ha egne mål som han søker å nå.
- Asymmetrisk informasjon, hvor partene kan ha tilgang til informasjon som ikke utveksles.
- Ulik risikofil, hvor agenten kan ta høyere risiko enn hva prinsipalen ønsker.

Det er derfor avgjørende at oppdragsgiveren klarer å sikre seg at agenten har en adferd som er i hans interesse. Teorien anbefaler at han bør ivareta dette gjennom begrensninger og føringer for agentens adferd og handlingsrom i form av resultatkrav, incentivordninger og kontrollhandlinger. Dette kan gjøres på ulike måter.

Kontraktsstyring er det mest alminnelige ved kjøp og salg av tjenester mellom selvstendige rettssubjekter. Kontrakten regulerer partenes rettigheter og plikter, og ytelsene blir vurdert opp mot hva som er kontraktsfestet. Dersom det oppstår konflikter om forhold som ikke er omtalt i kontrakten, vil den bli løst gjennom de generelle reglene innen kontraktsretten.

Noen kommuner og offentlige etater har tilpasset kontraktsstyring internt i organisasjonen etter en bestiller-utførermodell, der den delen som ivaretar rollen som bestiller er klart adskilt fra

¹⁶ Kilde til avsnittet: Busch, Johnsen, Klausen og Vanebo: Modernisering av offentlig sektor. New Public Management i praksis. Universitetsforlaget 2001

utførernivået. Det styrende dokumentet er gjerne en oppdragsbeskrivelse fra den bestillende enheten.

En beslektet tilnærming er mål- og resultatstyring. Dette handler om å sette mål for hva som ønskes oppnådd, å måle resultatene, og å bruke informasjonen til læring og forbedring. Bestilleren fokuserer på resultatkontroll, der utføreren har stort handlingsrom i oppgaveløsningen. Styringen skjer ved at bestilleren fastsetter konkrete og etterprøvbare mål for hvilke effekter man ønsker å oppnå for ressursbruken, og rapportering skjer gjennom sammenstilling mellom oppnådde resultat og målsettinger.

Tillitsbasert styring dreier seg i enda større grad om utførers behov for autonomi, og bygger på en grunnleggende tillit til at han forfølger de samme interessene som oppdragsgiveren. Dermed er det ikke behov for sterk styring og kontroll, og i stedet baseres oppgaveløsningen på felles verdigrunnlag, dialog og tillit.

Et fellestrekk for alle tilnærmingsmåter er at det må være avklart hvem som er oppdragsgiver (prinsipal) og hvem som er utfører (agent), og hvilke roller og ansvar de har under oppgaveløsningen. I tillegg bør det tilstrebes at oppdragsgiver og utfører skal arbeide mot samme målsettinger, og de må ha en felles forståelse om hvilke styringsmekanismer som skal brukes.

Følgende kriterier er utledet fra dette:

- Selskapets rolle og ansvar i kommunens næringsarbeid bør være beskrevet og kommunisert.
- Selskapet og kommunen bør ha felles forståelse av målsettinger, roller og ansvar i næringsarbeidet.
- Det bør være etablert samhandlingsrutiner med kommunen som sikrer at selskapet fyller sitt formål og ivaretar sin rolle.
- Selskapet og kommunen bør ha felles forståelse av styringsmekanismene i samarbeidet.

Problemstilling 2 om tjenestene til Steinkjer kommune

Avtalerett og kontraktsrett

Avtaleretten setter ingen formkrav til en avtale. Den bygger imidlertid på noen grunnleggende prinsipper, blant annet prinsippet om at avtaler skal holdes, og at ytelsen fra den ene part er betinget av den annen parts ytelse. Lojalitetsprinsippet i avtaleretten handler om at

avtaleparter må ta hensyn til den annen parts interesser, hvor begrepet «god forretningsskikk» ofte benyttes.

Kontraktsretten gir regler om partenes rettigheter og plikter etter at en bindende avtale er inngått. I den grad disse ikke fremgår direkte av avtalen, kan de generelle kontraktsrettslige reglene utfylle avtaletolkningen. Eksempler på slike generelle regler er leveringsplikt, prinsippet om ytelse mot ytelse, retten til å kreve heving ved vesentlig mislighold, opplysningsplikt og generell lojalitetsplikt.

Den rettslige plikten til å oppfylle en avtale kan i utgangspunktet bare unntas når plutselige og uforutsette ytre hendelser (force majeure) oppstår. Dersom avtalte, kontraktsfestede plikter ikke følges, vil det foreligge mislighold. Den som skal motta ytelsen kan ved mislighold holde tilbake oppgjør, kreve prisavslag, erstatning, omlevering, eller ved vesentlig mislighold også heve kontrakten.

Anskaffelsesreglene

Reglene kommer til anvendelse når kommunen anskaffer tjenester, men faller utenfor ved tildeling av tilskudd som det ikke kreves noen motytelse for. Sentralt for grensegangen er spørsmålet om hvor vidt det foreligger en *gjensidig bebyrdende avtale*. En overføring av midler uten noen forventning om en bestemt gjenytelse av økonomisk verdi faller utenfor regelverket. Det er realitetene som er avgjørende, og ikke hva transaksjonen blir omtalt som.

Av bestemmelsene i anskaffelseslovens §§ 3-1 og 3-2 fremgår det at reglene uansett ikke kommer til anvendelse når tjenester for en eierkommune utføres etter reglene for *utvidet egenregi*. Det er tre kriterier for at unntaksreglene for utvidet egenregi kan komme til anvendelse, hvor alle må være oppfylt:

- Oppdragsgiver må ha tilsvarende kontroll over tilbyderen som den kontrollen han har over egen virksomhet (kontrollkriteriet)
- Tilbyder må utføre mer enn 80 prosent av sin aktivitet for oppdragsgiveren eller andre rettssubjekter som oppdragsgiveren kontrollerer (omsetningskriteriet)
- Det kan ikke være private kapitalandeler i selskapet som er tilbyder (kapitalkriteriet)

Dersom alle de tre vilkårene er oppfylt, kan en offentlig oppdragsgiver inngå kontrakt med en tilbyder uten forutgående konkurranse. En *kontrakt* er etter anskaffelsesforskriftens § 4-1 en «gjensidig bebyrdende avtale som en eller flere oppdragsgivere inngår skriftlig med en eller flere leverandører». Vilårene må være oppfylt i hele kontraktsperioden, noe som innebærer at tilbyder må påse at omsetningsvilkåret er oppfylt i hele kontraktsperioden.

Aksjeloven

Aksjeloven har bestemmelser som skal motvirke at avtaler som ikke er i selskapets interesse blir inngått. Dette kan være en aktuell problemstilling dersom selskapets eier får levert tjenester. § 3-8 sier at avtaler mellom selskapet og en aksjeeier skal godkjennes av styret dersom verdien overstiger 2,5 prosent av balansesummen. Samme krav gjelder dersom selskapets avtalemotpart sitter i styret, er daglig leder eller nærstående til disse. Styret plikter å utarbeide en redegjørelse for avtalen, og å avgi en erklæring om at det er rimelig samsvar mellom ytelsen, at avtalen er i selskapets interesse og at kravene i aksjelovens § 3-4 om forsvarlig egenkapital og likviditet er oppfylt. Bestemmelsen om styrets godkjenning gjelder ikke for avtaler som inngås som et ledd i selskapets vanlige virksomhet, og som er grunnet på vanlige forretningsmessige vilkår og prinsipper. Heller ikke avtaler med en verdi under kroner 100.000 er omfattet av bestemmelsen.

Aksjeloven har imidlertid også en egen bestemmelse om styrets tilsynsansvar i selskap som bare har én aksjeeier. Ifølge § 6-13 (3) skal styret sørge for at avtaler mellom selskapet og aksjeeieren nedtegnes skriftlig. Dette gjelder også avtaler av forretningsmessig karakter.

Bokføringsforskriften og merverdiavgiftsloven

For næringsdrivende oppstiller bokføringsloven med tilhørende forskrift krav til dokumentasjon av transaksjoner i form av et salgsdokument¹⁷ som mellom annet skal inneholde ytelsens art og omfang, tidspunkt og sted for levering av ytelsen, vederlag og betalingsforfall, samt opplysninger om merverdiavgift.

Det følger av merverdiavgiftsloven¹⁸ at det skal beregnes merverdiavgift ved omsetning av tjenester med mindre disse er eksplisitt unntatt. Omsetning som ledd i offentlig myndighetsutøving (§ 3-9) er unntatt fra loven.

Grensegangen mellom tilskudd og avgiftspliktig omsetning er omtalt i merverdiavgiftshåndbokens kap. 1-3.2.16. Omsetning forutsetter en gjensidig bebyrdende transaksjon, hvor det må foreligge en direkte kobling mellom tjenesten som ytes og vederlaget som mottas. Om det er omsetning eller tilskudd i avgiftslovens forstand, må vurderes i det konkrete tilfellet, og betegnelsen som partene bruker på vederlaget er uten betydning. Et nærliggende eksempel på slike vurderinger er trukket frem i merverdiavgiftshåndboken for 2022:

¹⁷ Forskrift om bokføring §5-1-1

¹⁸ LOV-2009-06-19-58, kapittel 3.

«En kommune bevilget en årlig sum til et næringsråd øremerket for stilling som næringskonsulent. I BFU¹⁹ 52/03 kom Skattedirektoratet til at tilskuddet måtte anses som vederlag for en avgiftspliktig tjeneste fra næringsrådet til kommunen. Avtalen mellom kommunen og næringsrådet fremstod som et klart alternativ til egenregi-løsning.»

Det finnes eksempel på motsatte konklusjon i et tilfelle der et reiselivsselskap mottar fylkeskommunalt tilskudd for markeds- og vertskapstiltak som selskapet står fritt til å disponere.

Offentlighetsloven

Ifølge § 2.c omfatter loven

«sjølvstendige rettssubjekt der stat, fylkeskommune eller kommune direkte eller indirekte har ein eigerandel som gir meir enn halvparten av røystene i de øverste organet i rettssubjektet»

Selskap som hovedsakelig driver i direkte konkurranse med, og på samme vilkår som private er unntatt fra bestemmelsen. Dermed er kommunale selskap som i praksis har monopol for hovedvekten av virksomheten omfattet av offentlighetsloven.

Hovedregelen i offentlighetsloven (§ 3) er saksdokument, journaler og lignende registre er åpne for innsyn dersom ikke annet følger av lov eller forskrift. Unntak kan eksempelvis følge av lovpålagt taushetsplikt (§ 13). Organ som er omfattet av offentlighetsloven har plikt til å føre journal etter reglene i arkivloven (§ 10).

Saksbehandling om bedriftsrettet støtte på oppdrag fra Steinkjer kommune

Steinkjer Næringsselskap AS har fått i oppdrag fra kommunen å saksbehandle søknader om:

- Tilskudd fra Steinkjer kommunes næringsfond
- Tilskudd fra Steinkjer kommunes krisefond i forbindelse med Covid-epidemien
- Tildeling av statlig kompensasjon til lokale virksomheter under Covid-epidimien

Statlig kompensasjonsordning til lokalt næringsliv ble fordelt i sju runder, hvorav Steinkjer ble tildelt midler i fem runder med til sammen 12,1 millioner kroner. Formannskapet fastsatte tildelingskriteriene for fordelingen av midlene etter forslag fra Steinkjer Næringsselskap. For den syvende tildelingsrunden ble kriteriene fastsatt i formannskapets sak 28/2022 den 24.03.2022. I tildelingskriteriene heter det:

¹⁹ Bindende forhåndsuttalelse fra skatteetaten

«Bedrifter i følgende bransjer vil bli prioritert:

Serveringsvirksomhet

Overnattingsvirksomhet

Sport og fritid

Reisebyråer og -arrangører

Kunst og underholdning

Kongress-, messe- og utstillingsvirksomhet

Dokumentert tapt omsetning i perioden 01.08.22 - 01.03.22 vil bli prioritert i saksbehandlingen. Ved denne tildelingen vil virksomheter som har mottatt tidligere kompensasjonsordninger ikke bli prioritert.»

Dette gir følgende revisjonkriterier:

- I selskaper med bare én aksjonær, skal styret sørge for at avtaler mellom selskapet og aksjeeieren nedtegnes skriftlig.
- Selskapet må påse at betingelsene for utvidet egenregi er oppfylt
- Det skal være avklart om selskapet driver avgiftspliktig omsetning
- Saksdokumenter skal være åpne for innsyn med mindre det er hjemmel for unntak
- Søknader om bedriftsrettet støtte skal vurderes opp mot fastsatte tildelingskriterier
- Saksbehandling på oppdrag fra kommunen skal være kvalitetssikret

Problemstilling 3 om økonomistyring

Aksjeloven

Etter § 6-12 har styret har ansvaret for forvaltningen av selskapet, og skal sørge for forsvarlig organisering av virksomheten. Styret skal i nødvendig utstrekning fastsette planer og budsjett for virksomheten. I tillegg plikter styret å holde seg orientert om selskapets økonomiske stilling og å påse at dets virksomhet, regnskap og formuesforvaltning er gjenstand for betryggende kontroll. Fellesbegrepet for disse prosessene er intern kontroll.

Daglig leder har etter § 6-14 ansvaret for at selskapets regnskap er i samsvar med lov og forskrifter, og at formuesforvaltningen er ordnet på en betryggende måte. Videre skal daglig leder minst hver fjerde måned underrette styret om selskapets virksomhet, stilling og resultatutvikling (§ 6-15).

COSO-rammeverket²⁰

Rammeverket angir tre hovedmål med prosessene rundt intern kontroll²¹: målrettet og kostnadseffektiv drift, pålitelig regnskapsrapportering og overholdelse av lover og regler. Målrettet og kostnadseffektiv drift handler om å innfri fastsatte mål til lavest mulig kostnad, der kvalitetskrav og rammebetingelser overholdes. Sentrale prosesser i den sammenheng er å fastsette resultatmål, å allokere ressurser og å måle resultatene.

Anskaffelsesreglene

Om et kommunalt eid selskap selv er omfattet av anskaffelsesreglene eller ikke, beror på en konkret vurdering. Dersom de er å regne som et offentligrettslig organ, jf. lov om offentlige anskaffelser § 2, 3. ledd pkt c), er de omfattet av reglene dersom følgende vilkår er til stede²²:

- Bedriften er opprettet for å ivareta allmennhetens behov og er ikke av industriell eller forretningsmessig karakter,
- bedriften er et selvstendig rettssubjekt, og
- den har en nær tilknytning til det offentlige

Dersom bedriften er opprettet for å møte allmennhetens behov, er det uten betydning at den også utøver virksomhet av mer forretningsmessig karakter. Er hovedformålet derimot av industriell eller forretningsmessig karakter, faller selskapet utenfor anskaffelsesreglene.

Vilkåret om «nær tilknytning til det offentlige» er betinget av om bedriften i hovedsak er finansiert av offentlige midler, samtidig som at forvaltningen er underlagt offentlig kontroll. Et heleid kommunalt aksjeselskap vil alltid tilfredsstille kontrollbetingelsen, mens finansieringsbetingelsen må vurderes særskilt for det enkelte selskap.

Regnskapsloven

Den viktigste eksterne rapporteringen skjer gjennom årsregnskapet. Regnskapslovens § 3-1 sier mellom annet:

«Regnskapspliktige skal for hvert regnskapsår utarbeide årsregnskap i samsvar med bestemmelsene i denne loven. (...) Plikten til å utarbeide årsberetning gjelder ikke for små foretak. (...) Årsregnskapet og årsberetningen skal fastsettes senest seks måneder etter regnskapsårets slutt»

Små foretak er definert som oppfyller minst to av følgende tre krav:

²⁰ COSO er kort for The Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission, og er en amerikansk stilltelse som gir anbefalinger

²¹ Kilde: COSO internkontroll – et integrert rammeverk. Sammendrag 2013.

²² Forskrift om offentlige anskaffelser §1-2, 2. ledd

- Salgsinntekt under 70 millioner
- Sum eiendeler i balansen mindre enn 35 millioner
- Færre enn 50 årsverk i snitt i regnskapsåret

Basert på dette vil revisjonen bruke følgende revisjonskriterier:

- Myndigheten til daglig leder skal være formalisert.
- Daglig leder skal minst hver fjerde måned rapportere til styret om selskapets virksomhet, stilling og resultatutvikling.
- Selskapet bør ha system for å sikre kostnadseffektiv drift.
- Styret skal påse at selskapets økonomiforvaltning er underlagt betryggende kontroll.
- Selskapet bør klargjøre om de er omfattet av anskaffelsesreglene.
- Styret skal sikre tilstrekkelig økonomirapportering til selskapets eier.

VEDLEGG 2 – UTTALELSE FRA SELSKAPET

SV: Foreløpig rapport fra forvaltningsrevisjon til uttalelse

Til Leidulf Skarbø

Takk for oversendte foreløpige rapport om forvaltningsrevisjon av Steinkjer Næringssselskap (SNS)
Her er mine kommentarer:

Samlet sett gir rapporten et riktig og godt inntrykk av selskapets drift og samarbeidet med eier.

Jeg registrerer at vedtekstendringen av § 3 fra generalforsamlingen i 2020 er ikke innarbeidet.
Her er formuleringen:

«§ 3.

Selskapet skal ha som formål å fremme næringslivet i Steinkjer kommune og bidra til økt verdiskaping gjennom utvikling av eksisterende bedrifter og bedre grunnlaget for nyetableringer,

herunder arbeide aktivt for å fremskaffe nye satsingsområder for næringslivet i regionen.

Selskapet kan ta del i enhver virksomhet som har naturlig tilknytning til de ovenfor skrevne formål, eller som aksjeeier i selskap med tilsvarende formål.

Selskapet kan ta del i enhver virksomhet som har naturlig tilknytning til de ovenfor skrevne formål, eller som aksjeeier i selskap med tilsvarende formål.»

Se vedlagte vedtekter for SNS med endringer fra 2020.

Takk for godt og konstruktivt samarbeide gjennom arbeidet med forvaltningsrevisjon av SNS

Vennlig hilsen,
Bodil Vekseth

Daglig leder

Steinkjer Næringssselskap AS

Telefon: 90 61 62 98

E-post: bodil.vekseth@steinkjer.net

Hjemmeside: www.steinkjer.net

InnoCamp,

Skolegata 22

Hovedkontor: Brugata 2, Steinkjer

Tlf. 907 30 300 - www.revisjonmidt norge.no

Liv Tronstad

Fra: Bjørn Kalmar Aasland <Bjorn.Kalmar.Aasland@steinkjer.kommune.no>
Sendt: 19. oktober 2023 14:33
Til: Liv Tronstad
Emne: SV: Høring - Forvaltningsrevisjon Steinkjer Næringsselskap AS

Hei,
Jeg har lest gjennom rapporten.
Jeg har ingen innvendinger på uttalelsene jeg selv har bidratt med i revisjonen og mener uttalelsene fra både Steinkjer næringsselskap og kommunen viser på en god måte hvordan samarbeidet fungerer og forbedringsområder. Når det gjelder anbefalingene så er de enkle å følge opp, og ingen av disse områdene har bidratt til uforutsigbarhet eller at selskapet ikke har oppfylt sine forpliktelser og forventninger overfor kommunen. Spørsmålet om driftstilskuddet er avgiftspliktig har tidligere ikke blitt påpekt fra revisjonen etter det jeg kjenner til, men det har ingen økonomisk betydning hvordan dette gjøres. Rådgiving i forhold til om vi bør håndtere dette som en avgiftspliktig tjeneste må vi be revisjonen å gjøre og dette vil følges opp.

Med vennlig hilsen

Bjørn Kalmar Aasland
kommunedirektør

Email: bjorn.kalmar.aasland@steinkjer.kommune.no

Mobile: +47 90 16 52 25

Steinkjer kommune

Fra: Liv Tronstad <Liv.Tronstad@konsek.no>
Sendt: mandag 16. oktober 2023 08:26
Til: Bjørn Kalmar Aasland <Bjorn.Kalmar.Aasland@steinkjer.kommune.no>
Emne: Høring - Forvaltningsrevisjon Steinkjer Næringsselskap AS

Hei!

I saker som skal oversendes til kommunestyret, skal kommunedirektøren gis anledning til å uttale seg før kontrollutvalget behandler saken. I og med at dette er en forvaltningsrevisjon i selskap har du ikke blitt gitt mulighet til å uttale deg tidligere.

Ber om tilbakemelding senest fredag 20/10 kl 09:00 om du har kommentarer til denne rapporten?

Med vennlig hilsen

Konsek

Liv Tronstad
Seniorrådgiver
Konsek Trøndelag IKS
900 38 551
liv.tronstad@konsek.no
www.konsek.no

Innspill til årsplan 2024

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Steinkjer kommune

Møtedato

24.11.2023

Saknr

49/23

Saksbehandler Liv Tronstad

Arkivkode FE-033

Arkivsaknr 23/339 - 5

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget ber sekretær innarbeide de gitte innspill i årsplan med møteplan for 2024.

Vedlegg

Kontrollutvalgets vedtak til oppfølging - Valgperioden 2019-2023

Saksopplysninger

Kontrollutvalget arbeids- og ansvarsområde er bredt, og utvalget skal årlig utarbeide en årsplan med møteplan for sin samlede virksomhet. Årsplanen skal ta utgangspunkt i lov og forskrift, vedtatte planer for kontrollarbeidet (plan for hhv. forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll), eget reglement og føringer fra kommunestyret.

Denne saken er derfor ment for å få innspill til saker ut over dette, og de faste sakene drøftes derfor ikke nærmere her bortsett fra årsoppgjørssaken.

Årsoppgjøret:

Kommunestyret behandler årsregnskap og årsberetning for kommunen og kommunens foretak under møte i april/mai. Kommunens og foretakenes lovbestemte frist i forhold til regnskapsavleggelse er 22. februar, og årsberetning 31. mars.

Når regnskapet er revidert (frist iht. kommuneloven er 15. april) skal kontrollutvalget avgi uttalelse til foretakenes og kommunens årsregnskap. Uttalelsene skal ligge ved når formannskapet avgir sine innstillinger til kommunestyret.

Ut fra kalenderen ser det derfor ut til at kontrollutvalget må ha sitt møte i slutten av april eller tidlig i mai.

Orienteringer fra administrasjonen:

Dersom det er ønskelig av hensyn til behov for saksopplysninger, kan kontrollutvalget innkalle kommunedirektøren i forbindelse med behandling av saker i møtene.

Kommunedirektøren og økonomisjef skal som hovedregel være til stedet i kontrollutvalgets møte når regnskap og årsberetning for foregående år behandles. Det samme gjelder for de to kommunale foretakene med hhv. administrerende direktør og skogsjef.

Kontrollutvalget kan også be om orienteringer på ulike fagområder for å øke kunnskapen om disse, uten at det nødvendigvis er knyttet til en spesifikk kontrollsak.

Besøk ved kommunal virksomhet/enhet

Besøk ved kommunale virksomheter/enheter benyttes ofte av kontrollutvalget for å gjøre seg bedre kjent med kommunen. Kontrollutvalget må i så fall vurdere hvor. I forhold til normale saksmengder er ofte møte i mai/juni og oktober egnede måneder til dette

Kommunens organisasjonskart er vist i vedlegg.

Kurs og konferanser

Kontrollutvalget må vurdere deltagelse på kurs og konferanser. Av foreløpige kjente tilbud innenfor kontrollarbeid i 2024 nevnes her:

- FKT kontrollutvalgslederskolen
 - del I, 17. november 2023 - digitalt
 - del II, 5—6. februar 2024. Gardermoen
- Konsek-dagen i januar 2024
- NKRF kontrollutvalgskonferanse 31.januar - 1. februar. Gardermoen 2024
- FKT kontrollutvalgskonferanse 4.- 5. juni. Gardermoen 2024

Kontrollutvalgets budsjettforslag er dimensjonert slik at flere medlemmer kan delta på kurs og konferanser innenfor kontrollarbeid både lokalt og nasjonalt.

Kontrollutvalget kan vurdere egen opplæring på spesifikke områder tilrettelagt for eget kontrollutvalg.

Møter

Det legges opp til 7 møter i 2024, 4 møter første halvår og tre møter andre halvår. For 2023 har kontrollutvalget hatt møter på fredager.

Vurdering

I tillegg til kontrollutvalgets aktivitet som er fastlagt i lov, forskrift, planer, eget reglement og ev. føringer fra kommunestyret, står kontrollutvalget fritt til å legge opp egen kontrollaktivitet.

Før endelig forslag til årsplan med møteplan fremmes, er det hensiktsmessig at kontrollutvalget gir innspill til planarbeidet om det er:

1. spesielle tema kontrollutvalget vil prioritere å følge opp/ fokusere på i 2024 ut over det som ligger i tidligere vedtak
2. tema kontrollutvalget ønsker at kommunedirektøren/administrasjonen skal orientere kontrollutvalget om
3. ønske om besøk ved virksomhet(er), i så fall om kontrollutvalget også har tanker om hvilke(n) virksomhet(er), og tidspunkt på året
4. kurs og konferanser som skal prioriteres
5. behov for intern opplæring i kontrollutvalget, og i så fall på hvilke tema
6. spesielle forhold som må tas hensyn til ifm. fastsetting av møtetidspunkt
7. andre innspill

Endelig årsplan med møteplan for 2024 vil bli lagt frem for kontrollutvalget neste møte.

Steinkjer kommune
Kontrollutvalgets saker
Perioden 2019-2023
Saker som skal følges opp

Blått viser til forvaltningsrevisjon/selskapskontroller/undersøkelser, og RMN

Grønt viser til rådmannen/Kommunedirektøren

Lilla - sekretariatet

2023 Dato	SAK	TITTEL	VEDTAK I KONTROLLUTVALGET	Følges opp:	Ferdig- behandlet
27/11	6	06/23 Henvendelse til kontrollutvalget Klage på vedtak fattet av Hovedutvalget for teknisk, miljø og naturforvaltning i sak PS52/22	Kontrollutvalget prioriterer ikke å gå nærmere inn i saken og tar saken til orientering. Informasjon i henvendelsen legges til grunn i arbeidet med neste plan for forvaltningsrevisjon.	Vedtak oversendt RMN (ROVen 2024) Innsender fått svar i e-post	Ja
24/2	12	12/23 Orientering fra kommunedirektøren - Statlige tilsyn og tilsynsrapporter	1. Kontrollutvalget tar informasjonen til orientering. 2. Kontrollutvalget ber om at kopi av tilsynsrapporter som kommer inn til kommunen fortløpende oversendes kontrollutvalgets sekretariat 3. Kontrollutvalget ber kommunedirektøren om en årlig orientering om statlige tilsyn og kommunens oppfølging av disse.	Tilsyns- rapporter til KU. Årlig orientering KD	
28/4	18	18/23 Orientering fra oppdragsansvarlig regnskapsrevisor	Kontrollutvalget tar informasjonen til orientering	Nr. Brev 1- 2022	Oppfølging, se møte 9/6
9/6	29	29/23 Oppfølging Brev nr. 1 2022. Orientering fra kommunedirektøren	Kontrollutvalget forutsetter at forhold omtalt i Brev nr. 1-2022 er bragt i orden før regnskapsavleggelsen 2023	Årsoppgj ør 2023	
	31	31/23 Evaluering av perioden	Kontrollutvalget har evaluert sitt eget arbeid og samarbeidet med kommunestyret, sekretariatet og revisjonen. Kontrollutvalget ber sekretær videreformidle det som kom frem under evalueringen til nytt kontrollutvalg. Kontrollutvalget ber om at kommunens hjemmeside utvikles/oppdateres for å tydeliggjøre kontrollutvalgets rolle og oppgave.	Nytt KU	
1/9	36	36/23 Revisoruttalelse Forenklet etterlevelseskontroll 2022 Steinkjer kommuneskoger Ogndalsbruket KF	1. Kontrollutvalget tar revisors attestasjonsuttalelse om etterlevelse av bestemmelser og vedtak for økonomiforvaltningen til orientering.	01/11-23	

			2. Kontrollutvalget ber skogsjefen om en skriftlig redegjørelse om hvordan Steinkjer kommuneskoger Ogdalsbruket KF vil oppfylle kravene i kommunelovens § 9-13 Internkontroll i kommunalt og fylkeskommunalt foretak. Redegjørelsen sendes kontrollutvalget innen 01.11.2023.		
	38	38/23 Revisoruttalelse Forenklet etterlevelseskontroll Steinkjer kommune	1. Kontrollutvalget tar revisors attestasjonsuttalelse om etterlevelse av bestemmelser og vedtak for økonomiforvaltningen til orientering. 2. Kontrollutvalget ber kommunedirektøren om en skriftlig redegjørelse om hvordan kommunen vil oppfylle kravene i kommunelovens § 25-2. Redegjørelsen sendes kontrollutvalget innen 01.11.2023.	01/11-23	
	41	41/23 Budsjett kontrollarbeidet 2024 - Økonomiplan 2024-2027	1. Kontrollutvalget slutter seg til forslag til driftsbudsjett for 2024 for kontrollarbeidet i kommunen med en total ramme på kr 2 276 000, med forbehold om endringer etter årsmøtevedtaket i Revisjon Midt-Norge. 2. Kontrollutvalget står fritt til å omdisponere budsjettrammen innenfor de rammer kommunens reglement setter, og kontraktsrettslige forpliktelser. 3. Budsjettforslaget tar ikke høyde for ekstraordinære ressursbehov i kontrollsammenheng. 4. Forslaget skal følge innstillingen til årsbudsjett til kommunestyret i samsvar med kommunelovens § 14-3 og § 2 i forskrift om kontrollutvalg og revisjon.	2276000	Oversendt KST

2022 Dato	SAK	TITTEL	VEDTAK I KONTROLLUTVALGET	Følges opp:	Ferdig- behandlet
11/2		03/22 Eierskapskontroll Brannvesenet Midt IKS - Rapport	1. Kontrollutvalget slutter seg til rapportens konklusjoner og anbefalinger 2. Kontrollutvalget oversender rapporten til kommunestyret med følgende innstilling: 1. Kommunestyret tar rapporten til orientering 2. Kommunestyret ber om at eierskapsmeldingen utvikles iht. lovkrav og fremmes årlig for kommunestyret.	KST Pkt 2 Se KST sak 24/2023	Ja KST 6/4-22 sak 16/22 (som innstilt) Pkt 2: se også KU 4/23
		04/22 Forvaltningsrevisjon Brannvesenet Midt IKS - Rapport	1. Kontrollutvalget slutter seg til rapportens konklusjoner og anbefalinger 2. Kontrollutvalget oversender rapporten til kommunestyret med følgende innstilling: 1. Kommunestyret tar rapporten til orientering 2. Kommunestyret ber kommunedirektøren følge opp revisors sine anbefalinger knyttet til samarbeidet med byggesakkontoret og brannforebyggende tiltak i kommunen, samt bidra i å avklare det akuttmedisinske samarbeidet. Kommunestyret ber kommunedirektøren rapportere tilbake til kontrollutvalget om oppfølging av dette innen utgangen av 2022. 3. Kommunestyret ber eierrepresentantene følge opp revisors anbefalinger i representantskapets møte, og rapportere tilbake til kommunestyret innen utgangen av 2022 om hvordan dette er behandlet av representantskapet. 4. Forvaltningsrevisjonsrapporten oversendes kontrollutvalgene i Røyrvik og Osen til orientering	Pkt 3: OF til KST Innen 2022 ??	Ja KST 6/4-22 sak 15/22 (som innstilt) Pkt 2: Ja, se KU 5/23 Pkt 3 ?

		06/22 Kontrollutvalgets årsmelding 2021	1. Kontrollutvalget slutter seg til kontrollutvalgets årsmelding 2021 2. Kontrollutvalget oversender saken til kommunestyret og innstiller på at kommunestyret gjør slikt vedtak Kommunestyret tar kontrollutvalgets årsmelding 2021 til orientering		Ja KST 17/22 (som innstilt)
10/6		25/22 Orientering fra revisor - Oppfølging av kommunestyrets behandling av årsregnskap og årsberetning 2021	Kontrollutvalget tar saken til orientering, og viser til kommuneloven § 14-7 e og f. Kontrollutvalget er av den oppfatning at årsberetningen oppfyller disse punktenes krav til rapportering.	(Men, dialog med revisor 5/5-23 angående 2022)	Ja
2/9		30/22 Orientering fra kommunedirektøren Grensesnitt Steinkjer kommune – Steinkjerbygg KF	Kontrollutvalget tar informasjonen til orientering	Ja, men sjekk avtalen når den foreligger	Ja,
25/11		48/22 Forvaltningsrevisjon Kulturtilbudet til barn og unge – kulturskolen - Rapport	1. Kontrollutvalget tar rapporten til orientering 2. Kontrollutvalget oversender rapporten til kommunestyret med følgende forslag til vedtak: a. Kommunestyret tar rapporten til orientering b. Kommunestyret ber kommunedirektøren følge opp rapportens anbefalinger, og rapportere tilbake til kontrollutvalget innen utgangen av august 2023 om hvordan dette er gjort. c. Kommunestyret ber om at ny og oppdatert virksomhetsplan (utviklingsplan) for kultur utarbeides.	Pkt 2 i august 2023 Utsatt til oktober 23	Ja KST møte 14/12-22, sak 62/22 (som innstilt)

2021 Dato	SAK	TITTEL	VEDTAK I KONTROLLUTVALGET	Følges opp:	Ferdig- behandlet
30/4		19/21 Eierskapskontroll og forvaltningsrevisjon Dampsaga Bad AS - endelig rapport	1. Kontrollutvalget slutter seg til rapportens konklusjoner og anbefalinger 2. Kontrollutvalget oversender rapporten til kommunestyret med følgende innstilling: 1. Kommunestyret tar rapporten til orientering 2. Kommunestyret peker på viktigheten av god eierstyring, og ber om et sterkere fokus på eierstyring og selskapsledelse gjennom folkevalgtopplæringen 3. Kommunestyret ber kommunens eierrepresentant i generalforsamling sikre tilstrekkelig dialog med kommunestyret om aktuelle saker i selskaper 4. Kommunestyret ber om at eiermeldingen utvikles iht. lovkrav og fremmes årlig for kommunestyret 5. Formannskapet går inn som generalforsamling i heleide selskap	Følges opp Valg 2023	Ja KST 23/21 1. Kommunestyret tar rapporten til orientering 2. Kommunestyret peker på viktigheten av god eierstyring, og ber om et sterkere fokus på eierstyring og selskapsledelse gjennom folkevalgt-opplæringen 3. Kommunestyret viser til betydningen av at eierrepresentant forankrer viktige saker knyttet til de kommunalt eide selskapene i formannskapet, eventuelt i kommunestyret dersom saken tilsier det 4. Kommunestyret ber om at eiermeldingen utvikles iht. lovkrav og fremmes årlig

					for kommunestyret
--	--	--	--	--	----------------------

2020 Dato	SAK	TITTEL	VEDTAK I KONTROLLUTVALGET	Følges opp:	Ferdig-behandlet
4/5	16/20	16/20 Plan for Eierskapskontroll 2020-2024	Kontrollutvalget legger fram plan for eierskapskontroll 2020-2024 for kommunestyret med følgende innstilling: 1. Kommunestyret vedtar plan for eierskapskontroll 2020-2024 og slutter seg til kontrollutvalgets prioriteringer i planen: 1) Eiermelding og eierstyring, der nye Steinkjer ses under ett. 2) Steinkjer Næringssselskap AS 3) Brannvesenet Midt IKS 4) Dampsaga Bad AS 2. Kontrollutvalget gis fullmakt til å gjøre endringer i planen	Plan-perioden	Ja KST 24/20
	17/20	17/20 Plan for Forvaltningsrevisjon 2020-2024	Kontrollutvalget legger fram plan for forvaltningsrevisjon 2020-2024 for kommunestyret med følgende innstilling: 1. Kommunestyret vedtar plan for forvaltningsrevisjon 2020-2024, og slutter seg til kontrollutvalgets prioriteringer i planen: 1. Vann og Avløp 2. Kulturtilbudet til barn og unge 3. Steinkjer Næringssselskap AS 4. Rus- og psykiatri 5. Avvik og avviksmeldinger 6. Følgende fire prosjekter prioriteres i uprioritert rekkefølge: · Kvalitet i skolen · Tidlig innsats · Inn-Trøndelag Vekst AS · Barnevern	Plan-perioden	Ja KST 25/20

			2.Kontrollutvalget gis fullmakt til å gjøre endringer i prioriteringsrekkefølgen.		
--	--	--	---	--	--

Referatsaker 24.11.2023

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Steinkjer kommune

Møtedato

24.11.2023

Saknr

50/23

Saksbehandler Liv Tronstad

Arkivkode FE-033

Arkivsaknr 23/68 - 7

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget tar referatene til orientering

Vedlegg

Konsek - Invitasjon regionsamling 2024

FKT - Kontrollutvalgslederskolen del 2, 5. - 6. mars 2024

NKRF Kontrollutvalgskonferanse 2024 - NKRF

Kommunal rapport - Lurer du på om du er inhabil - dette bør du vite

Saksopplysninger

Følgende referater vil bli presentert i møtet:

1. Konsek – Invitasjon til regionsamling 2024
2. FKT kontrollutvalgslederskolen del II
3. NKRF Kontrollutvalgskonferansen
4. Kommunal rapport - Lurer du på om du er inhabil

Invitasjon til regionsamling for kontrollutvalgene

For at kontrollutvalgene skal få en best mulig start på valgperioden både som et kollegium og i sitt arbeid, så inviterer Konsek Trøndelag til regionale dagsamlinger.

Hensikten er å gi kontrollutvalget en økt motivasjon og trygghet i rollen så tidlig som mulig i valgperioden slik at de i større grad kan bidra til en bedre måloppnåelse for kommunen.

Tid og sted

Tid: 09:30 – 16:00 (inkl. registrering frem til kl 10:00):

Røros: mandag 15. januar

Trondheim: tirsdag 16. januar

Steinkjer: onsdag 17. januar

Mosjøen: torsdag 18. januar

Intensjon og utbytte

- Få motivasjon og engasjement for oppgaven
- Få en dypere forståelse for hva kontrollutvalsrollen går ut på
- Bedre forståelse av hvordan samspillet mellom aktørene i egenkontrollen kan utvikles
- Utvikle mål for hva utvalget vil oppnå i løpet av perioden
- Gjøre utvalget bedre rustet til å møte uforutsette hendelser
- Utveksle erfaringer og knytte nettverk med andre utvalg i regionen

Det legges opp til mye gruppearbeid og refleksjon innad i det enkelte kontrollutvalg og i plenum. Sekretærene for de enkelte utvalgene deltar og vil gå mellom sine utvalg. Prosessveileder Ellen Halsbog Lange fra NKRF vil sammen med våre folk vil fasilitere dagen.

Program (foreløpig)

KL 09:30 Registrering med enkel servering

KL 10:00 Innledning av aktørene i egenkontrollen - Hva forventer de av et kontrollutvalg og hvordan kan vi få til et godt samspill?

Jobbe med ulike oppgaver som for eksempel:

Når skal kontrollutvalget agere, og hvordan?

Domstol eller bidra til læring og forbedring?

Jobbe på oppdrag for kommunestyret og samtidig være uavhengig. Hva innebærer det i praksis?

Hvor er det størst risiko for at noe kan gå galt – fremgangsmåte og prioritering?

KL 12:30 – 13:30 LUNSI

KL 13:30 «Slik vil vi jobbe» - Innledning og arbeid i grupper

Hvordan kan det enkelte kontrollutvalg jobbe for å drive en aktiv kontroll?

Vi starter en prosess med en bevisstgjøring på hva kontrollutvalgene kan forvente av aktørene i egenkontrollen og hva som er deres mål med arbeidet i kontrollutvalget.

KL 15:30 – 16:00 Oppsummering og avslutning

Påmelding og kostnad

Pris er selvkost, men maksimum kr 2000 pr medlem. Det faktureres i etterkant.

Påmelding innen den 5. januar 2024 til post@konsek.no

Kontrollutvalgslederskolen del 2 | 5. – 6. februar 2024

Sted: **Clarion Oslo Airport, Gardermoen**

Kontrollutvalget er avgjørende for å oppnå en velfungerende egenkontroll i den enkelte kommune eller fylkeskommune. En velfungerende egenkontroll styrker innbyggernes tillit til kommunen og er viktig for å sikre effektiv og rett bruk av ressursene. Kontrollutvalgets leder har en viktig funksjon for å oppnå en god egenkontroll.

Kontrollutvalgslederskolen har som mål å gjøre lederne tryggere i rollen. Å delta på Kontrollutvalgslederskolen er en mulighet til å tilegne seg forståelse for kommunal egenkontroll og kontrollutvalgets rolle utover det som kan tilbys i ordinære konferanser.

Del 2, 5. og 6. februar 2024, Clarion Oslo Airport, Gardermoen

- Dag 1: kl. 14.00 – 17.00 (lunsj kl. 13.00)
- Dag 2: kl. 09.00 – 13.00 (lunsj kl. 13.00)

På denne fysiske samlingen legger vi opp til god tid til diskusjoner i grupper om relevante problemstillinger som dukker opp i møter og som kontrollutvalgslederen må være forberedt på. På dag 2 vil håndtering av media være sentralt.

Kontrollutvalsmedlemmer og sekretærer kan også delta, men det er begrenset med plasser

Mer informasjon om del 2 kommer

Påmelding del 2

Fakturaopplysninger

☐ Er medlem i FKT

Deltaker

Ønsket deltakelse *

—Please choose—

SEND

NKRFs Kontrollutvalgskonferanse 2024

[Tilbake til kursoversikten](#)

Nøkkelinfo

Fra/til	31.1–1.2
Påmeldingsfrist	14.12
Pris	Fastsettes senere
Sted	Clarion Hotel & Congress Oslo Airport, Gardermoen
Varighet	31.1.: 10.00 - 17.00 1.2.: 09.00 - 13.00

Vi har gleden av å invitere til NKRFs 20. Kontrollutvalgskonferanse 31. januar - 1. februar 2024 og som vanlig i The Qube på Gardermoen.

Fra den første konferansen i 2005 med ca. 300 deltakere har dette årlige arrangementet vokst betydelig og etablert seg som det viktigste og største treffpunktet for kontrollutvalgene i kommunal sektor. Deltakerrekorden er fra 2020 med ca. 800 deltakere.

Målgruppe

Ledere og medlemmer av kontrollutvalg, kontrollutvalgssekretærer, revisorer, ordførere, kommunedirektører og ellers alle med interesse for kontroll, revisjon og tilsyn i kommunal sektor.

Program

Programmet fastsettes i løpet av høsten. Hvis du har forslag til temaer og/eller innledere kan du sende en e-post til post@nkrf.no. Sett av datoene allerede nå. Mer informasjon om program og påmelding kommer senere.

Etterutdanning:

- 11 timer iht. NKRFs krav til etterutdanning

NKRF – kontroll og revisjon i kommunene, Haakon Vlls gate 9, Postboks 1417 Vika, 0115 Oslo, Telefon: 23 23 97 00,
Epost: post@nkrf.no

Lurer du på om du er inhabil? Dette bør du vite

Kommunal Rapport 03.10.2023

Det er ikke farlig å være inhabil som politiker, men det blir feil hvis du ikke opplyser om det.

Habilitetssaker i rikspolitikken de siste månedene har satt habilitet for politikere på dagsordenen. Også lokal- og fylkestingspolitikere må forholde seg til habilitetsregler, og de fleste kommuner og fylker har greie regler for dette. Er du ny i kommunestyret eller fylkestinget, er habilitetsregler noe du må sette deg inn i.

Inhabilitet eller ugildhet innebærer at det foreligger omstendigheter som er egnet til å svekke tilliten til en persons upartiskhet. Slike omstendigheter kan være slektskap til den saken gjelder eller økonomiske interesser i utfallet av saken. Hvis man er inhabil, skal man ikke delta i behandling av saken.

«Når kan jeg være inhabil?»

Fagsjef for Folkevalgtprogrammet i KS, Dag-Henrik Sandbakken, forteller i Kommunal Rapports podkast Kontrollutvalget, om hvordan man går fram når man skal få sin habilitet vurdert. Det starter med at den enkelte representant selv skjønner at «nå kommer en sak der jeg kan være inhabil».

1. Når du får saker til behandling må du spørre deg selv: Er det noe ved denne saken som gjør at man kan stille spørsmål ved min habilitet? Hvis du er i tvil, meld ifra til ordfører i god tid før møtet, så ordfører kan få administrasjonen til å vurdere habiliteten din. Husk å gi alle nødvendige opplysninger.
2. Når du kommer til møtet og saken åpnes, ber du om ordet, går på talerstolen og forklarer situasjonen. Eksempel: Min ektefelle har økonomiske interesser i denne saken. Så trer du til side mens kollegiet behandler saken om din habilitet. Ordfører vil ofte komme med en tilrådning. Hen vil kanskje si at jeg råder kommunestyret å erklære representanten for inhabil. Så stemmes det. Noen ganger er det kanskje også en liten debatt hvis det er uenighet.
3. Dersom kommunestyret eller fylkestinget har bestemt at du er inhabil, får du ikke delta i behandlingen av saken. Da må du fratre, og sette deg bak i rommet eller på siden. Du trenger ikke å forlate rommet.
4. Når dette er godt forberedt, har man ofte innkalt vara som tar plass i behandlingen av saken.

Tren habilitetsmuskelen

I KS' folkevalgtprogram, som er en slags politikeropplæring, brukes det mye tid på dette temaet. Det blir brukt eksempler, og man trener rett og slett opp habilitetsmuskelen.

Fagsjef for Folkevalgtprogrammet i KS, Dag-Henrik Sandbakken, mener det er lurt å trene på habilitetseksempler.

Dersom man har vært med på å behandle en sak og har vært inhabil, kan vedtaket bli ugyldig. Vedtaket kan klages inn til lovlighetskontroll hos Statsforvalteren og departementet.

– Det er viktig at habilitetsreglene ikke er et bekvemmelighetsflagg. Du skal ikke be om å bli erklært inhabil fordi saken blir litt vanskelig for deg, eller at det blir litt for nært med naboer, bekjente eller kollegaer, sier Sandbakken.

Engasjement fører heller ikke til inhabilitet. Om du har snakket varmt for en sak fra talerstolen i kommunestyret, drevet en Facebook-gruppe for en sak, gått i demonstrasjonstog for den samme saken, er du ikke inhabil når saken kommer til kommunestyret. Et eksempel på dette er en utbygging du er veldig imot, og som du har engasjert deg for å stoppe.

Av og til vedtar kommunestyret at en representant er inhabil for å være på den sikre siden. Et eksempel er fra Indre Østfold, der en representant hadde et nært vennskap til en utbygger. Han kunne vært habil, men meldte seg inhabil for unngå unødige spekulasjoner.

Aksjer og folkevalgte

Å eie aksjer som folkevalgt, er en tematikk som er blitt mye diskutert etter oppmerksomheten rundt Erna Solbergs ektefelle Sindre Finnes' aksjekjøp. Det er fullt mulig for alle å handle aksjer selv om man sitter i et kommunestyre eller fylkesting. Og det er ikke like problematisk som for rikspolitikere og særlig regjeringsmedlemmer, påpeker Sandbakken.

– Men kjøper du aksjer i et lokalt selskap, må du passe på dersom det kommer en sak til kommunestyret eller fylkestinget som omhandler det selskapet, sier Sandbakken.

Dette lurar de fleste på

Kommunal Rapport har spurt to ordførere om hvordan de håndterer habilitet. Høyre-ordfører Beate Skretting i Grimstad sier den vanligste årsaken til at politikerne vil ha sin habilitet vurdert, er at man har verv som, for eksempel som styremedlem, eller er ansatt i det firmaet en aktuell sak angår.

– Noen ganger vurderes også habilitet når det gjelder nært vennskap eller andre relasjoner, sier Skretting.

Ordfører Beate Skretting (H) i Grimstad i Agder har selv vært inhabil på grunn av mannens styreverv.

Senterparti-ordfører Ida Stuberg i Inderøy nevner også styreverv som én av de vanligste årsakene til at folk vil ha sin habilitet vurdert.

– Den vanligste årsaken tror jeg må være når det er snakk om økonomiske tilskudd til diverse lag og foreninger der lokalpolitikere er medlemmer av styret i organisasjonen. Det kan for eksempel være styremedlem i et idrettslag som har søkt om økonomisk tilskudd til snøscooter eller lignende, sier hun.

Skretting sier at noen avgjørelser kan være vanskeligere enn andre.

– Det kan være vanskelig å vurdere habilitet når det gjelder relasjoner og nære vennskap som ikke faller inn under noen automatiske habilitetsregler i forvaltningsloven, men som er mer skjønsmessig vurdering av såkalt særegne forhold, sier hun.

De to ordførerne opplever ikke habilitetshåndteringen som generelt problematisk.

– Vi har stor bevissthet rundt dette, og det gjøres gode vurderinger av jurist når habilitetsspørsmål reises, sier Skretting.

– Lokalpolitikere er engasjerte folk og har tillitsverv ved siden av politikken. Min opplevelse er at kommunestyrets representanter er observante på å stille spørsmål når det oppstår forhold som krever habilitetsvurdering, sier Stuberg.

Ordførerne har vært inhabile

Skretting var inhabil i en sak om et idrettslag der mannen hennes var nestleder i klubben.

– Jeg stilte spørsmål om min habilitet i forkant av møtet, kommunestyret vurderte habilitetsspørsmålet, og saken ble behandlet uten at jeg deltok, sier hun.

Stuberg har også vært inhabil. Et eksempel var ved behandling av en sak om et samfunnshus hvor broren hennes var styreleder. Styret hadde søkt om fondsmidler til bolystiltak. Stuberg trådte til side mens saken ble behandlet.

– Et annet eksempel er at jeg er styreleder i Oi! trøndersk mat og drikke. Dette selskapet har gjennomført arbeidet med å revidere trøndersk matmanifest. Da Inderøy kommune skulle behandle saken politisk om kommunen også skulle tiltre det reviderte matmanifestet, ba jeg kommunestyret vurdere min habilitet, og trådte til side. Jeg ble erklært inhabil og deltok ikke i behandling av saken, sier Stuberg.

Godkjenning av møteprotokoll 24.11.2023

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Steinkjer kommune

Møtedato

24.11.2023

Saknr

51/23

Saksbehandler Liv Tronstad

Arkivkode FE-033, TI-&17

Arkivsaknr 23/511 - 2

Forslag til vedtak

Møteprotokollen fra dagens møte i kontrollutvalget, 24.11.2023 godkjennes.